

Remzi Kaptan

Alevilik Yolunda

1

Remzi Kaptan
Alevilik Yolunda
1

Alevilik Yolunda 1 adlı bu çalışma Remzi Kaptan'ın çeşitli zamanlarda yazdığı yazılardan ve yaptığı sohbetlerden derlenmiştir.

Remzi Kaptan, 1976 yılında K. Maraş'ta dünyaya geldi. Bir çok Maraşlı Alevi gibi çocukluğu Maraş olaylarının ağır etkisi altında geçti. Remzi Kaptan, kişilik bilincine ulaştıktan sonra tercihini Alevilik yoluna hizmetten yana yaptı. Bu tercihin gereği olarak Alevilik yoluna hizmetini sürdürmeye devam ediyor.

İletişim için: remzi.kaptan@yahoo.com

Alevilik Yolunda

Alevilik İnanmaktır; Allah'a inanmaktır. Yüce, sınırsız, sonsuz varlığın bir parçası olduğuna inanmaktır. Başta Hz. Peygamber olmak üzere peygamberlere inanmaktır. Hz. Ali'ye, Ehlibeyt'e, 12 imamlara, Hacı Bektaş Veli'ye, Pir Sultan Abdal'a, cümle Kamil İnsanlara inanmaktır. İnanmak, güvenmektir. Varlığını inandığıyla hemhal edip buluşturmaktır/buluşturmaktır istemektir.

Alevilik Yol'dur; Asırlardır binlerce erenin hizmet ettiği, sayısız insanı nihai menziline götüren, hiç bir yanlış yönlendirmeyen, işaretleri dosdoğru olan, insanı kurtuluşa götüren yoldur. Bu yoldaki işaretlere dikkat edenlere darlık yoktur. Onlar her daim hedefleri üzerindedirler. Bu yolda yoldaş olana ne mutlu.

Alevilik Anlamaktır; Bir bütün halinde yaşamı, evreni, insanı ve bütün bunlarla ilintili ne varsa anlamaktır/anlamaya çalışmaktır. İnsanın kendisini anlamasıdır. Sonuçların sebeplerine ulaşılmasıdır Alevilik. Alevilik varoluşa en değerli karşılığı anlayarak vermektir.

Alevilik Bilinçtir; Tarih ve toplum bilincidir. Dünü bilmek, bu günü en anlamlı şekilde yaşamak ve yarını en ideal şekilde planlamaktır. İnsana/halka hizmetin Hakka hizmet olduğunun bilincidir. İnsan olmanın ne manaya geldiğinin bilincidir.

'Hizmet Hak içindir' bilinciyle tarihe ve topluma en güzel katkıyı sağlayarak yön vermektir.

Alevilik Gelişmektir; Gelişmenin sınırı yoktur. Yobazlığa karşı olduğu gibi yozluğa da karşı gelerek gelişmektir. Düşüncede derinleşerek gelişmektir. Hizmet ederek gelişmektir. Ham Ervahlıktan çıkıp olgunlaşarak gelişmektir. Bilgi de, duyguda gelişmektir. Her manada daha iyisi için gelişmek bir ileri aşamaya ulaşmaktır.

Alevilik Barışmaktır; En başta insanın kendisiyle, doğayla ve diğer insanlarla barışması, barışık bir şekilde yaşamasıdır. Saygı ve hoşgörüyü esas alarak, karşısındakinin her hakkına riayet ederek; savaşın, düşmanlığın ve acının yerine barışın esas alındığı duygu ve düşüncesiyle yaşamaktır. Barışın hakim olduğu, Alevilikteki tabirle her işin 'Rızalıkla' hal edildiği bir yaşamın adıdır Alevilik.

Alevilik Gelecektir; Geçmişte ve günümüzde olduğu gibi gelecek çağlarda da insanların daha mutlu, huzurlu, müreffeh, anlamlı bir hayatın sahibi olmalarıdır. Neticede insan soyunun bu günkünden daha da gelişmiş olarak varlığını sürdürmesi, bu günlerin verimli şekilde yaşanmasına bağlıdır. Geleceğin insanı bu günün insanının başta kalıtımsal, kültürel olmak üzere her anlamda devamıdır. Geleceğin -şartları da en uç noktaya kadar zorlayarak- mükemmel olarak tasarlanmasıdır. Geleceğin geleceğininde aynı şekilde düşünülmesidir. Bu günden başlayarak geleceğin garanti altına alınmasıdır.

Alevilik Sevgidir; Erenlerinde buyurduğu gibi, dini, dili, rengi, cinsiyeti, ulusu, sınıfı, statüsü, ne olursa olsun yaratılanı yaratandan ötürü sevmektir. İnsan sevgiden zuhur etmiştir. Sevgiden bütün güzellikler meydana gelmiştir/geliyor/gelecektir. Sevgi var olmaktır, her dem yaşamaktır. Sevmek, saygı ile paralel, eşit düzeydedir. Sevmek saygı duymaktır. Saygı duymak, farklılığı zenginlik olarak görmek, herkese aynı nazarla bakmaktır. Sevgi ve saygı ile yaklaşan asla dışlayıcı, hür görücü, aşağılayıcı, ayrımcı olmaz. Adaleti, paylaşımı, kardeşliği hayatın her alanında, yaşamın her anında yansıtır.

Alevilik Ahlaktır; Ahlıksızlık, yalnızca bazı insani bedensel ihtiyaçların kötü şekilde kullanılması değildir. Ahlak, hak yememektir. Hak yememek, haksızlığa karşı olmaktır. Ahlak, yardım istenildiğinde yardım etmektir. Ahlak, düşmanlığı mahkum etmek, dostluğu/kardeşliği oluşturmaktır. Ahlak, kendisine yapıldığında hoş görmeyeceğini başkasına yapmamaktır. Ahlak, dedikodudan, gıybetten, yalandan, ihanetten uzak durmaktır. Ahlak, nefsinin silmek yerine, bilmektir. Nefsinin bilmek, bataklığa sapmadan yolunu sürmektir. Ahlak, beline olduğu kadar diline, eline, işine, aşına, eşine sahip olmak, sadık kalmaktır.

Alevilik Paylaşımıdır; Başta maddiyat olmak üzere bütün güzellikleri kardeşçe paylaşımıdır. paylaştıkça artan bilgiyi,

paylaştıkça anlam kazanan maddiyatı paylaşımdır. Paylaşım, sömürüyü red etmektir.

Alevilik Bilimdir; 'Bilimden gidilmeyen yolun sonunun karanlık olduğu', bilimin -diğer alanlarla beraber- esasında kendini bilmek olduğu, kendini bilmenin ise yaşamı, evreni, insanı bilmek olduğu gerçeğidir.

Alevilik Sanattır; Edebiyat, sinema, müzik ve daha başka dalları ile sanat; duygu ve düşüncenin en etkili/güzel şekilde yansıtılmasıdır. Sanat, hayatı anlamına uygun yaşamada en önemli unsurlardan biridir. Salt müzik, edebiyat, resim değil, bir bütün olarak sanat eğitimidir, yakınlaşmadır, ortak noktalar oluşturma ve bu noktalarda buluşmadır. Başka boyutlara ulaşma ve o boyutlardan da ötelere, ötelere ötesine gitmedir.

Neden Aleviyiz?

Yaşamı, evreni, dünyayı, insanı ve bütün bunlarla ilintili ne varsa; doğru tanımlamak, kavramak, anlamak için Aleviyiz!
Yaşamı doğru bir şekilde yaşamak için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Kuran'ı kutsal kitap. Hz. Muhammed'i peygamber, Hz. Ali'yi ve On İki imamları rehber, Hacı Bektaş Veli'yi Hünkar, Pir Sultan Abdal'ı Pir olarak bildiğimiz için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Asırlardır yok edilmek istenen, baskılara, katliamlara, iftiralara maruz kalan mazlum bir toplumun, haksızlığa ve zalimliğe boyun eğmeyen bir toplumun üyesi olmak için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Elimize, belimize, dilimize sahip olmak için,
Aşımıza, işimize, eşimize sadık olmak için,
Özümüze, gözümüze, sözüme bağlı kalmak için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Asırlardır insanlığa ışık tutan erenlerin, evliyaların, cümle kamil insanların şerefli ve aydınlık yolunda yürümek için Aleviyiz!

Neden Aleviyiz?

Yozlaşp değerlerimize yabancılaşmamak için,
Yobazlaşp gerici gelenekleri inanç diye bilmemek için,
Serçeşmeden yoksun kalmamak için,
Yoksul olmamak için Aleviyiz!

Aleviler Ne İstiyor?

“Aleviler ne istiyor” sorusuna en dolambaçsız cevap, “Aleviler inançlarına saygı istiyor” cevabıdır.

Bu kadar basit. Aleviler en temel haklardan biri olan inançlarına saygı istiyorlar. Aleviler artık inançlarından dolayı yok sayılmak, dışlanmak, aşağılanmak, katledilmek istemiyorlar.

İnançlara saygı temel insan haklarından biridir. Ancak bu hak tarihte olduğu gibi günümüzde de Alevilere çok görülüyor. Alevilerin inançlarına saygı duyulması bir yana, Aleviler inançlarından dolayı sistematik olarak aşağılanıyor, dışlanıyor ve zaman zamanda katlediliyorlar. Alevi inancı ısrarla yok sayılıyor. Sünnilik yegane ve tek doğru İslami anlayışmış gibi dayatılıyor. Sünnilik dışında da başka inançların olduğu kabul edilmiyor. Sünnilik devletin “resmi inancı” gibi algılanıyor. Bütün eğitim ve yayınlar bu doğrultuda yapılıyor. “Sünniliğin ibadet anlayışının yegane ve en doğru anlayış olduğu, bunun dışındaki bütün ibadet biçimlerinin yanlış olduğu” düşüncesi bütün yöntemlerle topluma kabul ettirilmeye çalışılıyor. Sünnilerin ibadethaneleri tek meşru ibadethane olarak kabul ediliyor ve bu durum asırlardır böyle sürüp gidiyor.

Asırlardır Sünni anlayış ile temel farkları çok açık olan Alevi inancı mensupları bu egemen anlayışla mücadele ediyor. Egemen olan ne yazık ki her zaman haklı oluyor. Egemen olanın doğruları genel doğrular diye dayatılıyor ve her türlü yöntem

denenerek, egemen olmanın bütün avantajları kullanılarak – yanlış da olsa- doğruları zamanla genel kabul görüyorlar.

Egemen olan haksız olduğu halde haklı olmuş oluyor. Çünkü egemenlik onda, dolayısıyla da her türlü imkan onun elinde. Bu imkan ve olanakları kendi inanç anlayışını hakim kılmak için kullanıyor.

Asırlardır egemen olmanın avantajıyla, tek yönlü bakış açısı ve verilen eğitimin yanlılığı sonucu Sünni anlayış tek “hak” inancı olmuş oluyor.

Fanatikleşmiş yapıların ve kişilerin elbette Alevi varlığını tanımaları ve Alevi inancına saygı duymaları beklenemez. Ancak az buçuk vicdan ve akıl sahipleri de çoğu kez aynı hataya düşüyor ve Alevi inancına dair en küçük bir tanımı kabul etmiyor ve Alevi inancına saygı duymuyorlar.

Asırların getirdiği birikim ile yobazlaşmış kişi ve kurumların Alevilere yönelik düşmanca tutumları bir noktada anlaşılır oluyor. Ancak kendilerinden başka herkesi kafir sayanların anlaşılır olan bu düşmanlıkları, sözüm ona “aydın” sıfatını kullananlara karşı anlaşılmaz oluyor. Aydın sıfatlı bu kişilerde Aleviler söz konusu oldu mu yobazlardan farklı düşünmüyor ve Alevi inanç gerçekliğini en basitinde yadsıyor, yok sayıyorlar. Aydın olmak, insanlık adına söz söylemek inançlara saygılı olmayı da gerektirir. Fakat söz konusu Aleviler oldu mu tavırlar değişiyor.

Aleviler en insani hak olan inançlarına saygı istiyorlar. Sünnilerin çoğunlukta olması, egemen olması onların ibadet anlayışlarının, inançlarının tek doğru inanç olduğu alamına gelmiyor.

Duyarlı, hoşgörülü, farklılığa tahammül gösteren Sünniler ve başka inançtan insanlardan istenen; Alevilerin inancına saygı göstermeleridir. Eğer bu saygı hayatın her alanında inşaa edilmezse, toplumsal barıştan bahsetmek mümkün değildir. Kardeşlik, birlik-beraberlik ve benzer argümanların hiç bir pratik değeri olmaz. Alevilerin inancına saygı duyulmayacak, farklılığına tahammül gösterilmeyecek ve gerçekler böyle olduğu halde sözde kardeşlikten, birlikten-beraberlikten dem vurulacak. Bu, mümkün olmadığı gibi, doğanın yasalarına da ters bir durumdur. **Birileri gerçekleri inkar etme noktasında ise, egemen olmalarına, çoğunluk olmalarına güvenerek Alevileri asimle edeceklerinin hesabını yapıyorsa; tarih ve toplum bilincinden yoksun demektir.** Bu yoksunluğun hakim olduğu anlayış sorunları çözmek yerine daha da ağırlaştırmaktan başka bir şey getirmez.

Bütün Alevileri asimle edip Sünnileştirmek mümkün değildir. Belki bazı Aleviler Sünni anlayışın yaygın ve amansız misyonerliği sonucu asimle olmuşlardır. Bazıları Aleviliğe dair bilgilerini, inançlarını yitirmiş olabilirler. Ama unutulmamalıdır ki cümle Alevileri asimle etmek, Sünnileştirmek mümkün değildir. Az kalan Aleviler öz olan Alevilerdir de. Bu Aleviler

de her ne pahasına olursa olsun inançlarına, değerlerine sahip çıkıyorlar, çıkacaklardır da. Sahip çıkmaları, haklarını aramaları, mücadele etmeleri asimilasyon cephesini yıkacaktır. Bu yıkımın altında kimlerin kalacağını tarih gösterir. Egemen olan hiç bir zaman egemenliğine güvenmesin. Tarih, “ben egemenim, bana bir şey olmaz” diyen mantığın darmadağın olmuş sayısız örnekleri ile doludur.

Aleviler, gerçek anlamda Sünniler ile kardeşlik istiyor. Ancak Aleviler kardeşliğin temel şartının inançlarına saygı olduğunun bilincindedir. Alevi inancına saygı duymayacaksın, Aleviliği aşağılayacaksın, her fırsatta Alevileri asimile etmeye çalışacaksın sonrada biz kardeşiz diyeceksin. Bu kardeşlik değildir. Bu şartlar altında bir kardeşlikten söz edilemez.

Aleviler, nefretin ve düşmanlığın hakim olduğu bir dünya yerine; dostluğun ve kardeşliğin, farklılığa saygının hakim olduğu bir dünyanın özlemindedir. Aleviler, kendilerinden farklı olanlara saygı duyuyorlar. Ancak kendi farklılıklarına saygı duyulmuyor. kardeşliğin hakim olduğu bir dünya istiyorsak derhal bu haksızlığa hayatın her alanında son vermeliyiz! Alevi inancına ve bu inancı yaşayan Alevilere saygı duyalım! Böylece kardeşliğe giden yolda ilk adımı atmış oluruz.

Papa'nın özür dilemesinden sonra

Aleviler-Sünniler, Katolikler-Protestanlar

İçerisine girdiğimiz bu bin yılın ilk dönemlerinde Hristiyanlık dünyasında önemli gelişmeler olmakta. Almanya'daki Katolik ve Protestan kiliseleri arasında varılan uzlaşmadan sonra Katolik dünyasının ruhani önderi Papa II. Jean Paul, önemli bir açıklamada bulundu. Papa II. Jean Paul, bu güne kadar kilisenin işlemiş/sebepe olduğu suçlardan dolayı bütün dünya insanlığından özür diledi. Bu özür çok önemli bir gerçeği de beraberinde getirdi. Papa'nın özür dilemesi kilisenin –Katolik kilisesinin- geçmişte de olsa hata yaptığı, suç işlediğidir. Gerek Hristiyanlar içinde farklı düşünenler olsun, gerek diğer inanç gruplarına karşı olsun kilise hiçte “masum” değildir. Engizisyon mahkemeleri, haçlı seferler, Amerika yerlilerine uygulanan vahşetler kilisenin bilinen hatalarıdır.

Bilindiği gibi bütün inançlar, özünde bir üst toplumsallaşmayı hedeflemişlerdir. Bu bakış açısıyla bakıldığında inançlar birer devrim niteliğindedir. Hristiyanlık inancının da özünde bu anlayış vardır. Hz. İsa ve Havarileri büyük mücadeleler vermişlerdir. Ne zamanki Hristiyanlık inancı Roma imparatorluğunun resmi dini oldu; bu anlayışını da yitirmeye başladı. Tabii burada inancın kendisinde bir sorun yok. Sorun; inancı bir iktidar aracı olarak kullananlardadır. Asırlarca insanlığa acı çektiren köleci Roma imparatorluğu, kendisine Hristiyanlık maskesi takarak eski hegemonyasını sürdürmeye

çalışmıştır. Hz. İsa'nın, Havarilerin ve Azizlerin inancını hiçe sayarak, Hıristiyanlığı bir yayılma ve başka toplumlara egemenlikleri altına alma aracı olarak kullanmaya çalıştılar (ki bunda başarılı da oldular). Bunun sonuçları çok vahim oldu. Haçlı seferler, Martin Luther'in baş kaldırısı, engizisyon mahkemeleri.... Bütün bunlar Papa'nın özür dilemesi ile geçitirilir mi? Tartışılır. Her halükarda olumlu bir gelişme ve umarız sonucu da getirilir.

Vatikan'ın bu olumlu açıklaması ve özrü Hristiyan dünyada olumlu tepkiler aldı. Bir çok teolog, sosyolog ve tarihçi sıranın İslam'da olduğuna işaret ettiler. Gözlemciler yaratılan/yaratılmak istenen bu olumlu atmosferde, egemen Sünni inancın mensuplarının da özeleştirisi vermesi gerektiğini belirtmekte. Tabii bu sadece iyi niyetli bir istem olarak kalmakta. Nitekim İslam'daki egemen Sünni inanç mensupları bırakın özeleştirisi vermeyi, özür dilemeyi daha İslamiyet içindeki farklılıkları dahi kabullenmemiştir. Egemen Sünni inanç mensupları hâlâ inkara devam etmektedir. Alevi inancını yok saymaktadır. Çok zorlandığında ise İslamiyet dışıdır diye ucuz, kendisinin bile inanmadığı bir yönetime başvurmaktadır.

Olayın tarihsel boyutuna bakıldığında İslamın gelişim süreci ile Hristiyanlığın gelişim süreci bir birine benzemektedir. İslamiyet, başta Hz. Ali'nin soylu mücadelesi olmak üzere büyük bir inanç savaşı vererek kendisini kabul ettirmektedir. Kendisini kabul ettirmekle beraber büyük tehlikelerle karşı karşıya kalmaktadır.

Zamanın büyük putperest bezirganları da Müslüman olmaktaydılar. Bu oluş, İslamiyete inandıkları için değil, gelişen ve güçlenen İslamiyetin değerlerine konmak içindi. Nitekim daha sonra yaşanan ve günümüze dek etki bırakan süreç bunun kanıtıdır. Kısaca belirtmek gerekirse; bir tarafta inancın özüne inananlar Ehlibeyt ve taraftarları, bir tarafta inancın kazanımlarını sahiplenmek isteyen ve inancı bir iktidar, egemenlik aracı olarak kullananlar. İslam tarihi bu iki gücün etkisinde şekillenmiştir. Aradan asırlar geçmesine rağmen, bir çok değişikliklere uğramasına rağmen bu iki gücün mücadelesi günümüzde de devam etmektedir.

Bilindiği üzere iktidar beraberinde haksızlıkları da getirir. Bu anlamda Alevi toplumu büyük bir trajedi yaşamıştır. Aleviler, - küçük bir kesit dışında- hiç bir zaman iktidar olmamışlardır. Belki olmak istemişler belkide öğretinin bir gereği olarak ilkelerini yaşama geçirmek istemişlerdir. Nedeni ne olursa olsun Aleviler asırlardır çok büyük acılar yaşadılar, sayısız kere isyan ettiler. İnsanlık tarihinin tanık olduğu güç dengesinin farklı dengesizliğine rağmen büyük direnişlerde verildi. Asırlar önceki tarih bir yana günümüzde dahi Alevi inancına inananlar katliamlara maruz kalıyorlar. Bunun en son örnekleri, Maraş, Çorum, Sivas ve Gazi katliamlarıdır. Bunlar açık Alevi katliamlarıdır. Aleviliğe ve Alevilere büyük bir düşmanlık ve kin var. Bu katliamlar bu düşmanlığın göstergesi, kanıtıdır.

Bugün bir çok insanın kabul etmek istemediği ama acı bir gerçek olarak duran bir Alevi gerçekliği vardır. Bu gerçeklik hiç bir zaman yok edilmeyecek kadar açıktır. Her ne kadar birileri Alevilere zorla başka bir inancı empoze ediyorsa da Alevilik varlığını korumaya devam edecektir.

Evet, acı bir olaydır ama gerçektir. Günümüzde dahi Alevi çocukları okullarda Sünniliği öğrenmek zorundadır. Alevi kelimesi ile vakıf, dernek vs. adı ile kurumlar oluşturmak yasak. Devlet bir kurum oluşturuyor adına ‘Diyamet’ diyor. Bu kurumun doksan bin kadrosu var ama içinde bir tek Alevi yok. Halbuki nüfusun yarısına yakını Aleviler teşkil ediyor. Alevilerde diğer vatandaşlar gibi vergisini ödüyor ama hizmete gelince, eşit hak istemeye gelince ‘ Alevilik diye bir inanç ‘yok diyorlar. Bu kadar inkar kabul edilir mi? Bu kadar katliam kabul edilir mi? Kimsenin başka bir kimse üzerinde tahakkümü yoktur. Bu inanç içinde geçerlidir. Yanlış olabilir ama neticede bir inançtır ve Aleviler inandıklarının gereğini yerine getirmek istiyorlar. Kimsenin bunu yok saymaya demagoji yaparak inkar etmeye hakkı yoktur.

Belirtiklerimizi bir bütün olarak özetlemeye çalışırsak; yeni bir bin yıla merhaba diyen insanlık alemi kavgaların, savaşların olmadığı bir dünya istiyor. Bunun içinde diyaloglar geliştiriliyor. Katolik kilisesinin önderi olan Papa II. Jean Paul, tarihi bir açıklamada bulunarak kilisenin verdiği zararlardan dolayı bütün insanlıktan özür diliyor. Özür dilemek

erdemliliktedir. Bu özür aynı zamanda yeni kavgalar yerine barış ortamını hazırlıyor. Bütün bunlardan yola çıkarak, tarih boyunca ve günümüzde de Aleviler egemen iktidar olan Sünniler tarafından ezildiler/eziliyorlar. Artık bir haksızlığı ve utancı ortadan kaldırmak için zaman gelmiştir. Sünniler, Alevilerden özür dilemelidir! Aleviler ile Sünniler kardeşdir. Maalesef insanın kardeşini seçmek gibi bir hakkı yok. Bu inanç içinde geçerli. Sünni inanca sahip olan kardeş daima Alevi yok saymaktadır. Onun malına mülküne sahip çıkmakta, onu aşağılamakta. Bu da kardeşliğin doğasına aykırı bir durumdur. Sünni kardeş bu güne kadar yaptığı haksızlıklardan dolayı özür dilemelidir, af dilemelidir. Suçu çok büyüktür. Özrü kabul edip etmemek Alevi kardeşin taktiridir.

Kavgasız savaşızsız bir ortam isteniyorsa, ilk etapta bu gerçekleşmeli ve Alevilerin inkarı ortadan kaldırılmalıdır

Alevilik İnsanı Anamlı Yaşama Götüren Yoldur

Şu yer yüzünde yasayan zenci-beyaz-sarı, kadın-erkek, genç-yaşlı, Afrikalı-Avrupalı-Asyalı-Amerikalı, Budist-Katolik-Yahudi-Sünni-Şii... bütün renklerden, kıtalardan, sosyal sınıflardan, inançlardan, uluslardan, etnik kimliklerden insanların tek bir amacı vardır: anlamlı bir hayatın, mutlu yaşamın sahibi olmak.

Doğmak, dünyaya gelmek insanın iradesi dışında gerçekleşen bir fenomendir. İnsan irade dışı dünyaya geliyor, ancak bu dünyayı terk etmek için insan irade ile donatılmıştır. İnsanoğlu/kızı istediği vakit davet edilmeden geldiği dünyadan kendi iradesi ile çekip gidebilir. Kişi bu dünyadan çekip gitmek istediği vakit, hiç kimsenin onu burada zorla tutmaya gücü yetmez.

Böyle bir iradeye, seçim gücüne sahip insan genelde dünyada kalmayı ve çoğalmayı tercih ediyor (Elbette terk-i diyar edenler vardır. Ancak her şeyde olduğu burada da istisnalar kaideyi bozmaz).

İnsanoğlu iradesi dışında geldiği dünyada kendi öz iradesi, seçimi sonucu, bin bir zorluğa rağmen kalıyor/yaşıyor. Neden bin bir soruna rağmen, acılara rağmen insanoğlu büyük bir hırsıyla, tutkuyla, son nefesini verene kadar yaşama asılıyor/sarılıyor?

Çünkü bütün zorluklara rağmen, acılara, yenilgilere, yetmezliklere, eksiliklere rağmen yaşamak güzeldir. Güzel olduğu için insanoğlu bütün zorluklara rağmen yaşamayı seçiyor. Direniyor, mücadele ediyor, yeniliyor, acı çekiyor... ancak ne olursa olsun yaşama olan tutkusundan vazgeçmiyor. Her doğan güne umutla yaklaşıyor. Bütün çelişkilere karşın yaşamının umut demek olduğunu, anlam olduğunu, mutluluk olduğunu biliyor.

Bütün insanların -belkide tek ortak- amacı mutlu olmak, anlamlı bir yaşamın sahibi olmaktır. Bütün diğer şeyler bu ana amaca hizmet, destek niteliğindedir.

İnsan nasıl mutlu bir yaşamın, anlamına uygun bir hayatın sahibi olur?

İnsan güçlü olduğu oranda mutluluğa ve anlama ulaşır.

Nasıl ki mutluluğun ve anlamına uygun bir yaşamın standartlaşmış bir tarifi yoksa, aynı şekilde güçlü olmanında standartlaşmış bir tanımı yoktur.

Mutlu insan kimdir? Mutlu insan, anlamlı bir hayat süren insan güçlü insandır.

Güçlü insan kimdir? Veya hangi kritere göre kişi güçlüdür, güçsüzdür? İnsan nasıl güçlü bir kişilik olabilir? Güçlü olmak için neler yapmak gerekiyor? Maddi olarak belli bir düzeyi yakalamış olan her kişi güçlü insan mıdır?

Mutluluk ve anlam dolu bir hayatın sahibi olabilmek için güçlü olmak gerekiyor. Çünkü ancak güçlü olan bir kişilik yaşamdaki sorulara cevap, sorunlara çözüm getirebilir. Eğer kişi güçsüzse sorunlar altında ezilip yok olur. Bu tür ezik bir kişilik mutluluk ve anlam dolu bir yaşamdan çok çok uzak bir yaşamın sahibi bir kişiliktir.

Güçlü olmak çok çok büyük maddiyata sahip olmak değildir. Şüphesiz maddiyat ve beraberinde getirdiği bazı avantajlar önemlidir. Ancak tek başına para, mal, mülk sahibi olmak güçlü bir kişilik, dolayısıyla mutlu bir kişilik olduğu anlamına gelmiyor.

Güçlü olmak bütünlüklü olarak güçlü olmaktır. En önemlisi hayatın anlamlı olduğunun ve zamanın çok değerli olduğunun idrakinde olarak bilinçli bir tercih yapmaktır. Bu tercih, “benim yaşamamda bir anlam var, hayat güzeldir, ben bu anlama ve güzelliğe uygun olarak yaşayacağım” tercihidir. Böylesi bir seçimi yapan kişilik şüphe yok ki anlamına uygun bir hayatın ilk adımını atmıştır.

Bu seçimi yapan kişi her şeyden önce kendisiyle, çevresiyle, doğayla, (evrenle) barışık bir şekilde yaşamayı esas almalıdır. Kavga yerine kardeşliği, bencillik yerine paylaşımı, düşmanlık yerine dostluğu, ayrımcılık yerine birlikteliği, savaş yerine barışı... esas almalıdır.

Bize göre Alevilik inancı insanı anlamlı ve mutlu bir hayata götüren yoldur. Alevilik inancı yukarıdaki satırlarda da belirtildiği gibi kişiye kendisiyle barışık olmayı ve olumsuz olan, ayrılık, kavga çıkartan bütün tutum ve davranışlardan uzak durmayı ilke olarak sunan bir inançtır.

Alevilik inancı kişiye salt çevresiyle olan ilişkilerinde kılavuzluk etmez, bununla beraber kişinin içsel derinliğine doğru yolculuğunda da kılavuzluk eder. Dolayısıyla Alevilik inancı insanı bir bütün halde güçlendiren ve insanı anlamlı bir hayata, mutlu bir hayata götüren yoldur.

Alevilik inancı insanı güçlendirir. İnsanın nasıl bütünlüklü olarak güçlü olacağıнын yolunu gösterir. Tarihte olduğu gibi günümüzde de (ve gelecekte de) sayısız insani nihai hedef olan anlam ve mutluluğa götürmüş bir yoldur Alevi yolu.

Gerçek manada Aleviliği benimsemiş, bu yolun doğrularını ve değerlerini içselleştirmiş, bu doğrular ve değerlerle bütünleşmiş olan herkes güçlü, dolayısıyla mutluluk dolu bir hayatın sahibi olur.

Alevilere/Aleviliğe Önyargılı Yaklaşımlarla Mücadele

Ne yazık ki günümüzde bile hala bir çok çevreler Alevileri/Aleviliği öcü gibi görmeye devam ediyorlar. Bunca gelişkin iletişim olanaklarına, eğitim imkanlarına rağmen Aleviler ve Alevilik hakkındaki önyargılar kırılmış değildir. En basit insani ilişkilerde bile, kişinin Alevi olduğu öğrenildiği vakit araya en hafif deyimle “soğukluk” giriyor. Yobaz olmayan, sıradan inançlı bir Sünninin böyle bir önyargıyla Alevilere/Aleviliğe yaklaşması gerçekten üzücü ve düşündürücüdür.

Burada üzerinde durduğumuz olay, sıradan, kendince iyi bir Müslüman olmaya çalışan, kendince inancını yaşayan bir Sünninin Alevi inançlı bir insana yaklaşımıdır. Bu Sünninin komşuluk, iş arkadaşlığı, okul vb. yani basit insani nedenlerle iletişimde olduğu Alevilere yaklaşımlarıdır.

Üzülerek gözlemliyor, yaşıyoruz ki, bu yaklaşım önyargılarla, asırların geri düşünce kalıplarıyla, iftiralarla, anlayışsızlıklarla, husumetle, saygısızlıkla, kabul etmemeyle... dolu. Sünni kişi çok iyi anlaştığı arkadaşının Alevi inançlı olduğunu öğrendiği an film kopuyor. O güne kadar çok iyi bir ilişkileri olan bu farklı inanca sahip arkadaşların arkadaşlıkları birden Sünni arkadaş tarafından kesiliveriliyor. Abarttığımız sanılmasın. Bu tür durumlar sanıldığından çok çok fazladır. Eğer işin içinde karşı cinsten iki insan varsa ve bu insanlar hayatlarını beraber devam ettirme noktasında bir karar vermişlerse, durum daha da vahim

bir hale geliyor. Böylesi bir durumda Sünni kişinin ailesi Alevi kişinin inancına saygı göstermiyor, Aleviliğe en olumsuz yakıştırmalarda bulunuyor. Bu beraberliği engelleyemedikleri durumda ise, Alevi inancına saygı duyup onu öyle kabul edeceklerine, kişiye yegane ve tek doğru inancın Sünnilik olduğu dayatması yapılıyor. Bu doğrultuda Alevi kişi Sünni ibadetlerine davet ediliyor/zorlanıyor, Aleviliğini yok sayması isteniyor. Özellikle Sünni erkekler ile evlenen Alevi kızları Sünni olmaya zorlanıyorlar/zorla Sünnileştiriliyorlar.

Alevilere/Aleviliğe yönelik ayrımcı, dışlayıcı, husumet dolu, düşmanca yaklaşımlara karşı mücadele etmek her Alevinin ve her vicdan sahibi Sünninin boynunun borcudur. Herkesin inancı kendisine ilkesi doğrultusunda, herkes kendi inancını yaşamakta özgürdür. Hiç kimsenin inancı diğerinin inancından üstün değildir. Dolayısıyla Sünnilik Alevilikten, Katoliklik Protestanlıktan, Budizm Hinduizmden üstün değildir. Aksisini iddia edenler ayrımcı, dışlayıcıdır. Bunlar yalnız kendi doğrularını tanırlar, kendi doğrularından başka doğruyu kabul etmeyen kişi ve anlayışlardır. Bu tür kişi ve anlayışlar dayatmacı anlayışlardır ve insanlığa verdikleri zararların haddi hesabı yoktur.

Bizler oldukça açık yürekliyiz. Hiç bir inancın diğerinden üstün olmadığına inanıyoruz. Bunca farklı inancın olması olumsuzluk değil, zenginliktir. İnsanı esas alan, insanın huzuru ve mutluluğunu ilke edinen, farklılıklara saygı gösteren bütün

inançlar bizler için değerlidir. Bütün inançların özünde doğruyu, güzeli, iyiliği, paylaşımı, kardeşliği emrettiklerini düşünüyoruz. İnsanın özgür iradesi ile inancını belirlemesi gerektiği inanıyoruz. Sırf ailesi bu inançtandır diye körü körüne bu inanca sahip olması gerekmediğine inanıyoruz. Araştırarak, öğrenerek, anlayarak, benimseyerek, içselleştirerek, severek bir inanca inanılmalıdır.

Bir inanca inanmak, başka inançları küçümsemek, dışlamak, başka inanç mensuplarına düşmanlık değildir. Adı üstünde; bu bir inanç meselesidir. Bir kişi bir inanca inanıyor diye diğer inançlar boş inançlardır, batıldır, kafirdir, münafiktir diye yaklaşmak, bizce inancın/inançların özüne terstir. Herkesin inancı kendisince doğru inançtır. Önemli olan diğer inançları da tolere edebilmektir. Diğer inançlara da saygı ve hoşgörü gösterebilmektir.

Baskıyla, katliamla, dışlamayla, dayatmayla, asimileyle bir yere varılmaz. Hele bütün bu olumsuzluklar “Allah” adına yapılıyorsa bu daha da kötüdür. Hiç kimsenin kendisini Allah'ın vekili görmek gibi bir yetkisi olamaz. Hiç kimsenin Allah adına insanları ayırmaya, dışlamaya ve katletmeye yetkisi yoktur. Bu tamamen politik bir tutumdur. Allah adına insan katletmek, Allah'ın o sınırsız ve de sonsuz merhametiyle uyuşmayan bir durumdur. Bazı kimseler kendisini Allah adına yetkili görüyorlar. İşte bütün bu olumsuzluklar birazda bu düşünce yapısından ileri geliyor. Bir takım çıkarları, kirli politik oyunları

din adına, inanç adına dayatanları doğru tespit edip teşhir etmek gerekiyor. Bunların böyle bir yetkilerinin olmadığını ilgili ilgisiz herkese açıklamak gerekiyor. Çünkü bu tarz bir düşünce ve bu düşüncenin pratik uygulamaları çok acı deneyimler yaşıyor insanlığa.

Einstein`in da belirttiği gibi, önyargıları yıkmak atomu parçalamaktan daha zordur. Ancak bu zorluk var diye kendimizi, doğrularımızı ifade etmeyeceğimiz anlamına gelmiyor. Büyük bir sabır ve özveriyle, bıkmadan, yorulmadan, kızmadan, sonsuz bir anlayış ve ilgi göstererek, “mutlaka bu önyargıları kırıp kendimi ifade edeceğim” gibi bir kararlılığa ulaşarak, Aleviler ve Alevilik hakkındaki olumsuz düşünceleri, iftiraları, haksız ithamları, gerçeğe ilgisi olmayan kulaktan dolma, düşmanlığa sebebiyet veren düşünce ve yaklaşımlara karşı mücadele etmeliyiz.

Elbette birileri ısrarla kendi doğrularını dayatacaktır. Doğrularını anlatmak, savunmak başkadır, doğrularını tek ve biricik doğruymuş, başka doğruların olması mümkün değilmiş gibi bir yaklaşımla dayatmak başkadır.

Altan alarak, dayatmaları kabul edip kendi değerlerinden vazgeçerek, dayatmacılara benzemeye çalışarak bir sonuç elde edilmez. Hele kardeşlik, birlikte saygı içinde yaşamak bu durumda mümkün değildir. Dayatmaları kabul etmek yerine, doğrularımızı dile getirip, bedeli ne olursa olsun doğrularımızın, dolayısıyla inanç değerlerimizin saygı görmesini kabul

ettirmeliyiz. Kardeşlik, başkalarının doğrularına, inancına, düşüncelerine saygı temelinde gelişir. Erenlerin de buyurduğu gibi, “sana yapıldığında hoş göremeyeceğin bir davranışı sende başkalarına yapma” ilkesince çalışmalarımıza başlayalım. Düşmanlıktan arınmış, farklı inançlara saygının hakim olduğu, kardeşliğin o büyülü huzur ortamında dostça paylaşılan günlerde yaşamak dileğiyle....

Alevice Yaşam Çelişkilere Sondur

Bugün Alevilerin yaşadığı sorunların, zorlukların nedeni, Aleviliğin doğru bir tarzda uygulanmamasından kaynaklanmaktadır. Alevilik bütün yönleriyle benimsenip içselleştirilirse yaşanan sorunların, çelişkilerin büyük bir çoğunluğu kendiliğinden giderilmiş olurur.

Aleviliği diğer inançlardan ayıran özelliklerin başında her yaşanan olayın, olgunun salt dışsal (zahiri) yönüyle görülemeyeceğidir. Bu olguların birde görülmeyen bir çok içsel (Batını) anlamı vardır. Buna bir "yöntem" de denilebilir. Bu içsel anlamı, gizi anlamaya çalışma bu doğrultuda soru sorma ve nedenleri araştırma Aleviliği diğer inançlardan ayırıyor. Bu yöntem insan yaşamını kolaylaştıran bir yöntemdir. Bu noktada Alevi inanç sisteminin şekillenme dönemine bakıldığında bu yaşamı kolaylaştırma ve daha çok anlamlandırma yönteminin nasıl ortaya çıktığı görülebilir.

Bugün hangi açıdan bakarsak bakalım insanlığın ezici çoğunluğu sorunlarla, çelişkilerle boğuşmaktadır. İnsanlık yaşamın anlamını çözmeye çalışıyor. Çözmeye çalışırken de inançlara başvuruyor. Tabii inançları bir iktidar aracı olarak kullananların yaşama anlam verebildikleri görülmemiştir. Bu anlamda yaşamı anlamlandırması gerekenler yaşamı anlamsızlaştırıyorlar. Bu anlamsızlaştırmanın sonucu güven ve itibar kaybediyorlar. Bu da iktidar hırsının doğal bir sonucu olsa gerek.

İnsanoğlunun sorunlarına iki açıdan bakmak gerekir. Bunlardan birisi yaşamsal sorunlar, - ki bunlar temel gereksinimler olan yeteri kadar beslenme, eğitim, sağlık hizmeti, konut vs.- ikincisi ise düşünsel sorunlardır. Bunlarda ben kimim, yaşam nedir, neden buradayım vs... Alevi inancı bütün sorunlara kaynaklık eden bu iki soruna çözüm getirmiştir.

Birinci soruna getirdiği çözüm: Alevi inancı hiç bir zaman iktidar hırsını savunmamıştır. Bunun tersine bütün tarihi boyunca daima eşitliği, paylaşmacılığı, kardeşliği ilke edinmiştir. Eşit bölüşümü, 72 millete bir gözle bakmayı, eline beline diline sahip olmayı, kadın eşitliğini, doğaya saygıyı, insanın kendisi ile barışık olmasını ilke edinmiştir. Ortaya koyduğu hukuk sistemi ile (ki bu halk mahkemesi şeklinde uygulanmıştır) çağın çok ilerisinde olduğunu kanıtlamıştır. Alevilik bundan asırlar önce ‘yarın al yanağından gayrı her şey de ortaklık’ şiarı ile adaletli bir paylaşımı insanlığa önermiştir. Önermekle kalmamış adil bir paylaşım için mücadele vermiştir. Tabii bu onurlu tarih egemenler tarafından yok sayılmak istendiği için gün yüzüne çıkamadı. Ama işin özü böyledir.

Birinci soruyu özetlersek; Alevilik bugün değil, bundan asırlar önce eşit bir paylaşımı ilke edinmiştir. Herkese ihtiyacı olduğu kadar verme, kolektif bir şekilde sorunların üstesinden gelme, herkesin eşit olduğu bir ortamda ibadet etme, hiç kimseyi eksiğinden ötürü hor görmeme ama yanlışlarını düzeltmesi için yol gösterme, ön yargılardan uzak insanı insan olduğu için

sevme bütün bunlar ve daha belirtmediğimiz bir çok özellik Aleviliği bütün insanlığa bir değer olarak ulaşmasını sağlıyor. Ve Alevilik insanlığın sorunlarına çözüm olma yolunda iddiasını bu ilkelerle güçlendiriyor. Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi Alevilik salt insanın yaşamsal sorunlarını değil, düşünsel sorunlarını da çözmeye aday. Bugün insanlık kendisini salt dini dogmalarla veya bir takım ideolojilerle sınırlı tutmuyor. İnsanoğlu yapısı gereği olsa gerek daha fazlasını talep ediyor. Ne dini dogmalar ne de yaşam gerçeğini yansıtmaktan uzak bir takım ideolojiler insanlığa yetmiyor. ‘Ben kimim, neden buradayım, nasıl oluştum, biyolojik ve ruh nasıl bütünleşti?’ gibi akla gelecek ve gelmeyecek olan sorulara mevcut felsefeler, egemen ideolojiler, rantçı anlayışlar cevap bulamıyor. Bulduğu cevaplara kendisi bile inanmıyor. Alevilik yaşamsal ve düşünsel soru(n)lara özgün çözümler getirmiştir. Alevilik ne pahasına olursa olsun zalime boyun eğmemeyi, biat etmemeyi ilke edinmiştir. Hiçbir ırkı başka bir ırktan üstün görmemeyi, 72 millete aynı değerde bakmayı

ilke edinmiştir. Kendisine yapılıncı hoş olmayacak bir davranışı başkasına yapmamayı ilke edinmiştir. Ortaçağ karanlığında insanlar ‘Allah’ adına ‘din’ adına kan akıtırken Alevilik ‘Allah’ın kanunlarını sorgulamıştır. Resmin, müziğin, şiirin kısacası sanatın günah diye kabul edildiği dönemlerde Alevilik sanatı geliştirmiştir. Bütün bunlar birer varsayım değil, gerçeklerdir. İsteyen Alevi öğretisinin burada belirtilenlerin bin kat fazlasını tarafsız tarihçelerden öğrenebilir.

Bütün inançların temelinde insanlığa hizmet vardır. İnsan yaşamını anlamlaştırma, ona belirli kurallar getirerek, disipline ederek bir ileri ki toplumsallaşmayı sağlama vardır. Diyebiliriz ki tek tanrılı dinlerin temeli budur. Anlam verme isteğine göre değişse de bütün inançlar kendi dönemlerinde bir üst aşamayı gerçekleştirmişlerdir. Bu üst aşamanın daha yetkince gelişmemesi ve giderek gericileşmesi inançların, imparatorlukların resmi dini olarak kabul edilmesinden sonra başlıyor. Üç büyük din olan; İslamiyet, Yahudilik ve Hristiyanlıkta bu durum açık ve net olarak görülmektedir. Burada bariz iki örnek verebiliriz. Bunlardan ilki Hristiyanlıktır. Hristiyanlık, Hz. İsa'dan sonraki 300-400 senelik dönemde saflığını ve ilerleticiliğini sürdürmüştür. Daha sonraki süreçte ise Roma imparatorluğunun resmi devlet dini olarak çok kötü bir mecra itilmiştir. Burada sorun Hristiyan inancının ilkeleri değil, sorun inancı manupüle eden egemen güçlerdir. Aynı durum İslamiyet için de geçerli. Bir tarafta Ehlibeyt ve taraftarları, diğer tarafta ise eskinin büyük put perest bezirganları. Aleviliğin en önemli dönemi diyebileceğimiz bu dönemde iktidar hırsı o kadar vahşileşti ki, İslam peygamberinin sevgili torunu İmam Hüseyin ve ailesi Kerbela çölünde acımasız ve haksız bir şekilde katledildiler. Emevi devletinin başı yezit, İslam peygamberinin torununu ve ailesini İslamiyet adına katlediyordu. Tabii ki burada yezit ve diğer iktidar sahiplerinin derdi İslamiyet değildi. Onların derdi iktidardı.

İktidar hırsının sebep olduğu haksızlıklar vardı. İslam peygamberinin sevgili torunu Hüseyin, dedesinden ve babasından aldığı miras gereği haksızlıkların karşısına çıktı. En ufak bir tereddüt dahi göstermeden şehadeti ile insanlığa onurlu bir miras bıraktı.

‘Alevice yaşam çelişkilere sondur’ derken zalimin zulmüne direnen ve şerefli bir tarihi direniş gösteren bu yüce insanları temele alıyoruz. Yoksa yeni bir inanç keşfetmedik. Alevi tarihi binlerce böyle örnekle doludur. Nerede bir sorun varsa , Alevilik orada kendiliğinden oluşmuştur. Dini dogmalara, haksızlıklara, baskılara karşı çıkanlar kendiliğinden Alevi olmuşlardır. Bizim amacımız birilerini zorla Alevi yapmak değil. Biz bir mesaja vurgu yapıyoruz. İnsani istemlerde bulunuyor, ne adına olursa olsun yapılan baskıların ortadan kalkmasını istiyoruz.

Bütün bu belirttiklerimizi özetlemeye çalışırsak; Alevilik, insanın damla misali derya ile buluşmasını, kirden-pastan arınmasını, bencil egoist davranışların insanı içten içe kemirdiğini, iktidar hırsının insanlığa acı trajediler yaşattığını, insanın Allah’tan korkması yerine sevmesini, evrenin bir parçası olarak insanın kendisiyle barışık olup pozitif düşünmesini, insanların din, dil, ırk, renk ayrımı yapmadan önyargısızca birbirlerine yaklaşmasıdır. Alevilik/Aleviler asırlardır bunu yapmaya çalışıyorlar. Aleviler –özellikle de günümüz Alevileri- bu konuda ne kadar başarılılar tartışılır. Ama Aleviliğin özü böyledir. Alevilik tarih boyunca kendisini kuşatan iktidarlara

özünü kaybetmeyerek karşı koydu. Özünü koruma salt Alevilik için değil, tek tek bireyler için de geçerlidir. Günümüz bireyi, insani özünü koruyarak kendisini çelişkilerden soyutlar, kirden arındırır. Günümüz insanının en büyük çıkmazı her şeyin çıkar çerçevesinde şekillenmesidir. Çıkar ilişkisi handikabı güvensizliği getirmiştir. Alevilik asırlar önce bu çelişkiyi ortadan kaldırmıştır. Cemde herkes 'üryan – püryan'dır. Yani benliklerinden arınmıştır. Buna muhabbet kültürünü de ekleyebiliriz. Muhabbet kültüründe Cemdeki kadar olmasa da bir duygu yoğunluğu ve arınma yaşanmaktadır. Muhabbet kültürünü günümüzde uygulamak pek zor olmasa gerek.

Aleviler Cumhuriyetin Bekçileri Değil, Sahipleridir!

Alevilerin Cumhuriyetin bekçileri oldukları düşüncesi Alevi toplumuna empoze ediliyor. Bilinç altına bekçi oldukları kodlanıyor. Bu yeni bir faaliyet değil. Temeli çok uzun zamanlar önce atılmış bir stratejinin sonucunda bazı Alevilere “bekçi” oldukları düşüncesi kısmende olsa kabul ettirilmiş durumda. Bazı Aleviler çıkarları gereği bu oyuna dahil olurken bazıları da iyi niyetleri sonucu hiç tartıya vurma gereği duymadan bu sinsi planın parçaları olmuş durumdadır.

Denilecektir ki, “neden Alevilerin gericiliğe ve gericilere karşı Cumhuriyetin bekçiliğini yapmasına karşı çıkıyorsunuz?”. Bizlerin karşı çıktığı Alevilerin Cumhuriyeti savunmaları değildir. Bizlerin karşı olduğu Alevilere bekçilik görevinin verilmesidir. Yanlış algılanacağımızı bildiğimizden başlıkta ne demek istediğimizi ünlemlerle vurguladık.

Aleviler Cumhuriyetin bekçileri değil ,sahipleridirler! Birileri Alevilere bekçilik görevini uygun bulmuş ve bu doğrultuda Alevileri bekçiliğe hazırlıyor olabilir. Ancak biz bu durumu kabul etmiyoruz. Biz bekçiliği kabul etmiyoruz. Niye kabul etmiyoruz? Eğer biz Aleviler Cumhuriyetin bekçileriyseniz, peki sahipleri kim?! Öyle ya, bize bekçiliği kim veriyor? Bize bekçiliği uygun gören bu sahipler kimler?

Bazı Alevilerin iyi niyetleri, duyarlılıkları suiistimal edilmek isteniliyor. Bu kötü planların figüranları olmayacağız. Bizlere

bekçilik görevini uygun bulanlara “kendileri yapsın bekçiliği” diyeceğiz. **Bizler bu Cumhuriyetin bekçileri değil, sahipleriyiz. Elbette sahibi olduğumuz Cumhuriyeti koruyacağız, savunacağız. Ama bekçi olarak değil, sahip olmanın gereği olarak yapacağız.**

Bizi bekçi olarak öne sürüp, diğer yandan bekçiliğimizden yararlanarak sefa sürenlerin bu sefaları fazla sürmez. Hep aynı filmi yeniden başa alıp izlettirmek isteyenler bu sefer fena halde yanılacaklar.

Sırtımızı sıvazlayıp birkaç tatlı söz ile, hassas olduğumuz, duyarlı olduğumuz konulardaki bir kaç kavram ile bizleri kandıramazsınız. Yıllar yılı bizlere bekçilik yaptırınız. Her türlü cefayı çektik, eziyeti gördük. Artık fark ediyoruz ki bizler cefalar çekerken, bize bekçilik görevi verenler arkamızda uğruna bedeller verdiğimiz değerleri peşkeş çekmekte sakınca görmemişler. Artık bunlara kanmayacağız. Tatlı sözlerle bizleri kandırma zamanı geçti.

Bizler bekçi değil, sahipleriyiz. Madem Cumhuriyeti savunuyoruz, koruyoruz o halde bizlerde haklarımızı alacağız. Bu işler eskisi gibi “Cumhuriyet elden gidiyor yetişin Aleviler” propagandası ile yürümüyor.

Çocuklara ve Gençlere Aile İçerişinde Alevilik Dersleri

Alevi çocuklarına ve gençlerine Alevilik dersi gerekiyor mu ?
Evet, çocuklara ve gençlere Alevilik inanç dersi gerekiyor.

Her şeyden önce bu soruya net olarak cevap vererek başlamalıyız dersimize. Bazı çok bilmiş kimseler “artık modern bir zamanda yaşadığımızı ve inanç dersine gerek olmadığını” Alevilere empoze ediyorlar. Böylesi bir tez doğru değildir. Dünyadaki belli başlı bütün devletlerde din dersi sistemli şekilde veriliyor. Bazı ülkelerde sadece o ülkenin egemen inancı neyse onun eğitimi verilirken, bazı devletlerde ise hem din eğitimi veriliyor hemde dinler ve inançlar hakkında öğretim veriliyor. Netice itibarıyla çocuklar ve gençler anne babalarının inançları doğrultusunda eğitiliyorlar. Alevi çocukları da bu doğrultuda eğitim ve öğrenim görmeliler. Ne yazık ki Alevilik inancı yasaklı. Egemen olan Sünniler kendi inançlarını tek doğru inanç diye dayattığı için resmi manada bir Alevilik eğitiminden yoksundur Alevi çocukları ve gençleri. Bu sebepten dolayı Alevilik inancı daha çok Alevi inançlı anne-babalar vasıtasıyla gelecek kuşaklara aktarılmalıdır. Bu satırlarında amacı budur. Amaç; Alevi ebeveynlerin çocuklarına mutlaka Alevilik inancını asgari şekilde öğretmeleri gerektiğini ısrarla hatırlatmaktır. Mademki bütün insanlık iyi veya kötü, olumlu veya olumsuz inancını gelecek kuşaklara geliştirerek aktarıyor; yani Sünniler, Katolikler, Protestanlar, Budistler inançlarını nasıl çocuklarına öğretiyorlarsa Alevilerde öğretmeliler. Bu öğretim ve eğitim için

devlet imkanlarından yoksun olmamız bizleri vazgeçirmek yerine daha da şevklendirmelidir. Alevi inançlı kişiler mutlaka Alevilik inancını çocuklarına ve gençlerine öğretmelidir. Bütün insanlar bunu yapıyorsa bizlerde yapmalıyız, eğer bunu yapmazsak, Alevilik inancını çocuklarımıza öğretmezsek; Alevilik bir kaç nesil sonra yok olup gider. Alevilik yok olup gitmemeli. Alevilik için çok ağır bedeller ödendi. Bu bedeller boşuna ödenmedi, bunca acı ve kıyıma boşuna katlanılmadı. Tarih boyunca Aleviler inançlarından vazgeçmediler. Gerektiğinde hayatlarını bu inanç için verdiler ama inançlarından taviz vermediler. Alevilik inancı bu günlere bu zorlu şartlardan geçerek, milyonlarca insanın fedakarlığı, hizmetiyle geldi. Ve geldiği nokta; bütün insanlık için bir değerdir. Bu değer insanlıkla buluşmalı. Bu inanç yok olmamalı, yok olmaması için ve daha da gelişmesi için, insanlıkla buluşması için çocuklara ve gençlere öğretilmelidir.

Çocuklara ve gençlere Alevilik dersi nasıl verilir?

Alevilik dersinin içeriği neler olmalıdır.

Yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı gibi Alevi çocuklarına Alevilik dersi verilmelidir. Kurumsal anlamda ve okul boyutuyla Alevilik dersleri ne yazık ki yok. Bazı Alevi kurumları kendi bünyelerinde bir takım çalışmalar yapıyorlar. Yine bazı ülkelerde sembolik de olsa Alevilik dersleri okular da veriliyor. Bunlar elbette güzel çalışmalardır. İsteğimiz gerçek manada, diğer inançlara eşit şekilde bir eğitim ve öğretimin

verilmesidir. Şu an için devletler bazında Alevi inancının diğer inançlar gibi okullarda öğretilmesi uzak bir ihtimal. Bundan dolayı iş Alevi kurumlarına, en çok da Alevi inançlı ailelere düşüyor. Bizlerinde bu yazıyla bilgilendirmek istediği daha çok ailelerdir.

Çocuklara ve gençlere Alevilik dersi nasıl verilir? Alevilik dersinin içeriği neler olmalıdır.

- Ailede verilecek dersler çocuk doğmadan başlar ve yetkin bir erişkin olana kadar sürer. Bunun anlaşılır olarak kavranması gerekir.
- Aile ortamı bir bütün halinde bir derstir. Öyle saatlerle, günlerle sınırlı olmayan bir ders. Dolayısıyla en büyük ve önemli okul ailedir. Ailede verilen ders de en önemli derstir.
- Çocuklar Alevi adap-erkanına göre yetiştirilmelidirler. İmkan varsa mutlaka ceme katılmalıdır. Ceme katılım mümkün mertebe çok olunmalıdır. Şartlar uygun değilse ve imkanlar kısıtlıysa yılda en az 2 defa ceme katılmalıdır.
- Alevi dergahları, ziyaretleri, türbeleri ziyaret edilmelidir. Her defasında bütün bu yapılanlar hakkında, ziyaret edilen yerler hakkında çocuğa ön bilgiler verilmelidir.

- Alevi müzikleri başta deyişler, duazlar ve semahlar olmak üzere evde, arabada çalınan-dinlenen hakim müzikler olmalıdır. Çocuk daha dogmadan bu müzikler çalınmalıdır. Biliniyor ki çocuklar anne karnındayken bile bir çok şeyi algılıyorlar.
- Evde mutlaka Hz. Ali, On İki imamların, Pir Sultan Abdal, Hacı Bektaş Veli ve diğer Alevi ulularının temsili resimleri olmalıdır.
- Çocuğun ismi Alevi inancında önemli ve etkili bir iz bırakmış olan bir erenin ve ya anlam dolu bir kavramdan yola çıkarak koyulmalıdır.
- Çocuğun doğum gününde, kurban bayramında veya başka önemli günlerde çocuğa hediye olarak Zülfikar kolyesi veya Bağlama hediye edilmelidir. Bunun anlam ve önemi anlatılmalıdır.
- Muharrem orucunda oruç tutulmasa dahi oruç ayı olduğu ve Kerbelanın ne anlama geldiği anlatılmalıdır.
- Aşure mutlaka yapılmalıdır.
- Nevruz anlamına uygun şekilde kutlanmalıdır.
- Perşembeyi cumaya bağlayan gece evde mutlaka gülbang eşliğinde Delil uyandırılmalıdır.

Zamanla Delilin uyandırılması görevi/hizmeti çocuğa verilmelidir.

- Alevi uluları veya genel manada Alevilik ile ilgili kitaplar okutulmalı, bu kitaplar çocuklara hediye edilmelidir.

Bütün burada açıklanan noktalar elbette tam anlamıyla bir Alevilik eğitimi için yetersizdir. Buradaki amaç, daha çok bir başlangıç anlamındadır. En basitinden lafzende olsa Alevi olduğunu bilmeli çocuk. Bunlarla yetinilmemelidir anne babalar. En basitinden bir Alevi dergahına, kurumuna üye olmalı, çalışmaları desteklemeli, aktif katılımı hizmet etmelidir. Hizmet ettikçe gelişir insan. Bu hizmet atmosferinde yetişen çocuklarda Alevilik Bilinci ile yetişmiş olurlar. Alevilik Bilincine sahip bir bireyde sağlam bir kişilik olur. Sağlam bir kişilik ise en küçük bir rüzgarda savrulmaz, en yaman fırtınalarda bile dimdik ayakta kalır. Böylesi bir insan her anne babanın onur duyacağı bir kişiliktir. Zaten inancın amacında bu değil mi? İnsanı/insanları anlamlı ve mutlu bir hayatın sahibi yapmak.

Nusayri Aleviler Bir Araya Gelip Kurumsallaşmalıdırlar

Artık herkesler kabul ediyor ki günümüz dünyasında en küçük etnik, dini topluluklar bile dikkate alınıyor. Sayısı milyonlarla ifade edilen Aleviler, gerek Ortadoğu da gerek Avrupada dikkate alınan bir inanç toplumdur.

Alevi toplumu hakkındaki gelişmeleri değerlendirirken şu gerçekliği çok iyi kavramamız gerekiyor. Dünyaya şekil veren, dünyayı yönetme iddiasında olan güçler var. Bu güçlerin yerel oyuncuları var. Bu güçler ve bu güçlere bağlı yerel oyuncular Alevi toplumuna yönelirken, “Alevilerden nasıl istifade ederiz, Alevileri nasıl kendi çıkarlarımız doğrultusunda kullanırız” diye yöneliyorlar. Eğer bu tespiti yerinde yapmazsak, gelişmeleri doğru anlamadığımız gibi doğru çözümlerde getiremeyiz.

Bilincinde olmalıyız ki dünyayı yöneten bazı güç merkezleri var. Bu merkezlerin yerel uzantıları/bağlantıları var. Bu yerel uzantıların şahsında global merkezlere karşı olan güçler var. Yine dünyayı yönetme iddiasında olan, dünyaya siyasi, askeri, ekonomik, kültürel olarak egemen olmak isteyen diğer bazı güçler var. Elbette bu genelden yerele uzanan rekabetin sonucu, doğal olarak hayatın her alanında çatışmalar oluyor. Bu çatışmalardan istemediğimiz halde biz Alevi toplumu da zarar görüyoruz. Bir kez daha altını çizelim ki biz Aleviler dünyada söz sahibi olan veya söz sahibi olmak isteyen merkezlerin görmezden gelemeyeceği bir gücüz. Dolayısıyla çatışmaların

bizler üzerinde etki bırakmaması mümkün değil. Çünkü bütün bu güçlerin ve karşıtlarının bir “Alevi politikaları” var.

Yukarıdaki tespitten yola çıkarak rahatlıkla diyoruz ki, bir bütün olarak Alevi toplumu büyük tehlikelerle karşı karşıya. Alevi toplumunun önemli ve saygın gruplarından birisi olan Nusayri Alevilerde bu tehlikeli gelişmelerin hedeflerinden birisidir.

Nusayri Alevilere yönelik tarihten gelen kinle saldıranlar var. Nusayri Alevileri ezilmişliklerinden dolayı kullanmak isteyenler var. Etnik kimliklerinden dolayı sinsi planlarına alet etmek isteyenler var. Kısacası Nusayri Aleviler birden fazla cepheden saldırıya uğruyorlar. Nusayri Alevilere karşı cephe açanların amacı; Nusayri Alevileri kendilerinin arka bahçeleri haline getirerek, onlara inançlarını dayatarak, kendilerine benzeterek ekonomik ve siyasi olarak kullanmaktır. Dünyadaki siyasi gidişatı takip eden birisi, söylediklerimizin kesinlikle ucuz komplo teorileri veya hayali şeyler olmadığını bilincindedir.

Nusayri Aleviler büyük tehlike altında. Saldırıları bir çok yönden geliyor. Ancak saldırılar öyle eskisi gibi direkt olarak tankla-topla yapılmıyor. Saldırıları sinsi şekilde, içten içe, gizliden gizliye iyi kamufle edilerek yürütülüyor. Saldırıları bu denli sinsi ve iyi kamufle olduğu için bizler çoğu kez anlatmak istediklerimizi bütün çıplaklığıyla anlatamıyoruz. Bütün bu anlatım ve doğruları dile getirme zorluğuna rağmen, genel olarak bütün Alevilerden ve özel olarak da Nusayri Alevilerden isteğimiz, onlara önerimiz bir an önce kurumsallaşmalarıdır. Bu

sinsi saldırılara karşı Nusayri Alevilerin hiç vakit kaybetmeden kendi özgün örgütlenmelerini hayata ivedilikle geçirmeleri ve böylelikle geleceklerini garanti altına almaları gerekiyor. Örgütlenme olmazsa saldırılara cevap olunamadığı gibi var olan yapıda kısa sürede elimine edilir.

Nusayri Aleviler yıllardır “Arap uşağı, Fellah” denilerek aşağılanıyor. Fellah çiftçi demek. Ancak egemen gerici anlayış tıpkı Kızılbaş deyiminde olduğu gibi bu kavramı da gerçek anlamından soyutlayarak hakaret anlamında kullanmıştır. Egemenler diğer Alevi gruplarında olduğu gibi Nusayri Alevilerin varlığını da hiç bir zaman kabul etmemiştir. Diğer Alevilerin olduğu gibi Nusayri Alevilerin inançlarını da “sapıklık” olarak nitelendiriyor. Bu aşağılık nitelendirmeler tarihte olduğu gibi günümüzde de devam ediyor. Eğer bir araya gelip doğru bir şekilde kurumlaşılmasa daha da devam eder.

Nusayri Aleviler diğer Alevi gruplardan yer yer farklılıklar gösteriyor. Farklılık bu anlamda zenginlik ve güzelliştir. Farklılığı tehdit olarak gören, herkesi kendisine benzetmeye çalışan egemen yobazlardır. Bizlerin anlayışı birilerini kendimize benzetmek değildir. Bizler farklılığı zenginlik olarak görüyoruz. Ortak noktalarımız farklılıklarımızdan daha çok. Önemli olan ortak noktalara bir araya gelebilmektir. Bu salt Alevi gruplar/topluluklar arasında değil, bütün insanlık için böyle olmalıdır. Ancak ne yazık ki böyle değil. Birileri ısrarla

gücü yettiğini kendisine benzetmeye dolayısıyla kendisine tabii kılmaya çalışıyor.

Her kim Nusayri Alevileri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmak istiyorsa, Nusayri Alevileri asimile etmeye çalışıyorsa karşından bizleri bulacaktır. Özünü koruyan, Nusayri Alevi bilincine sahip, kurumsallaşmış Nusayri Alevileri bulacaktır.

Nusayri Alevilerin kimseye benzemeye ihtiyacı, Nusayri Alevilerin nasihatlere ihtiyacı yoktur. Birileri kalkmış kendi inançlarını yegane doğru inanç diye bizlere yutturmaya çalışıyor. Bizlerin bunlara karnı tok. Tarih boyunca egemen inanç mensupları inançlarını zorla kabul ettirmeye çalıştılar. Bunun için katliamlara başvurdular, her türlü baskıyı yaptılar. Bütün bunlara rağmen bizler asla inancımızdan, değerlerimizden taviz vermedik, şimdide vermeyeceğiz. Yeri geldi canımızdan vazgeçtik inancımızdan vazgeçmedik. Nusayri Aleviler olarak neden şimdi inancımızdan, değerlerimizden, kültürümüzden vazgeçelim ki?

8 Mart Ve Alevi Kadını

8 Mart dünya kadınlar günü kutlu olsun. Neden böyle bir kutlama gününe ihtiyaç duyulmuş, kendi başına bir tartışma konusu. Gerçek olan; kadının birikmiş olan tarihsel güncel sorunlarını, 8 mart'ı kutlamakla çözülemeyeceğidir.

Kadın cinsine olan baskı asırlara, hatta bin yıllara dayanmaktadır. Bin yıllardır süren erkek egemenliği, kadın kişiliğın de olmadık tahribat yaratmıştır. Bu tahribat ikibinli yıllarda da etkisini göstermektedir. İki bin yılında da kadın cinsi aşağılanmakta, ikinci sınıf olarak görülmektedir. Bu vahim durum gelişmiş toplumlarda bile mevcuttur. Durum diğer dünya toplumların daha da trajiktir.

Genel de bütün dünya coğrafyasında, özellikle de bizimki gibi geri bırakılmış/bıraktırılmış coğrafyalarda kadının durumu bir-iki artı-eksiyle hemen hemen aynı paralelliktedir. Yani ikinci sınıf insandır kadın. Kadın bütün yaşantısı boyunca ev işlerini yapmak zorunda olan bir hizmetçidir, cinsel objedir, zevk mezesidir, erkeğın mutluluğunu sağlamak için var olmuştur. Kadın hakkındaki olumsuz yaşam koşullarını saymakla bitiremeyiz. Açık ve net olan; kadının ezildiğidir. Kadını ezende, kadının doğurduğı, emek verdiğı, yaşamasına sebep olduğudur. Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi kadın sorunu, binlerce yıldır süren erkek egemen anlayışının bir ürünüdür. Bu anlamda çözülmesi de uzun bir dönemi kapsayacaktır. Erkeğın, kadının eşitliğine inanması, bu eşitliği

içselleştirip somuta indirgeyerek pratikte uygulaması uzun bir dönemde gerçekleşecektir.

Batılı toplumlarda kadın kabulünü sağlamışsa da bu daha çok kağıt üzerinde yasal zeminde bir kabul olmuştur. Pratikte işlerliğini yitiren bir kabuldür. Batılı toplumdaki erkekte kadının eşitliğini özümsememiştir. Nitekim batılı toplumlarda yapılan araştırmaların istatigi bu durumu doğrulamaktadır. Örneğin her 100 ailede sadece beşinde erkek ev işlerine yardımcı oluyor. Diğer 95 ailede kadın bütün ev işlerini yapmak zorunda. Bu korkunç bir rakamdır. Olayın bir diğer korkunç boyutu ise, kadının bu durumu kademiş gibi kabullenmesidir. Yine yapılan araştırmaların ortaya çıkardığı bir diğer ürkütücü istatistikse; Avrupa da her yıl binlerce kadının cinsel tacize maruz kalması. Olayın başka bir boyutu da, yine her yıl binlerce çocuğun cinsel tacize uğraması. Hangi açıdan bakarsak bakalım, vahim gerçeklerle karşılaşyoruz.

GELELİM ALEVİ KADININA:

Alevi kadını hemcinslerine oranla daha özgürdür. Bu özgürlük, Aleviliğin ilkelerinden kaynaklanmaktadır. Alevi Ulu'su, Hacı Bektaş Veli'nin bir özdeyişi bunu açıkça ortaya koyuyor. Şöyle diyor Ulu Hünkar: "Kadınlarınızı Okutunuz". Bu ilke bundan 700 yıl öncesine dayanmaktadır. Bu ilke güncelliğini korumakla beraber, aynı zamanda günümüzün temel şiarı da olmalıdır. Bu

ilke de kast edilen salt okuma-yazma değildir. Burada hedeflenen, kadının gelişimi ve eşitliğidir.

Eşitlikçi ve özgürlükçü bir felsefeye sahip olan Aleviler, uzunca bir dönem kadını erkekle eşit kıldı. Aleviler de, kadınla erkek beraber ibadet ederler, beraber üretip beraberce eşit bir şekilde tüketirler. Alevilikte kadın, "Ana"dır "Bacı"dır. Aleviler bütün tahriklere rağmen kadını baş tacı yaptı. Ne zamanki Aleviler asimile edilmeye, kendi kökeninden uzaklaştırılmaya başlandı, Alevi kadının özgürlüğü de, aynı dönemin ürünü olarak kısılmaya başlandı. Son 50 senelik dönemde ise, Alevi kadını kalan haklarını da yitirmeye başladı. Şüphesiz bunda gelişen kapitalizmin etkisi olmuştur. Çünkü bilindiği gibi Alevi toplumu öz itibarıyla bir köy-kır toplumdur. Alevilerin sosyal yaşamı, siyasal kimlikleri, insan doğa ilişkileri, hatta bazı inançsal değerleri bu formasyon çerçevesinde şekillenmiştir.

Artan baskılar, dedelik kurumunun zayıflaması, çağdaş örgütlülüğün gelişmemesi en çok Alevi kadını etkilemiştir. Burada bir "Anamızın" sözünü aktarmadan geçemeyeceğiz. Şöyle diyordu "Anamız" erkeklere hitaben: "siz Alevi erkekleri, bizleri çarşafa koymadınız ama özgürlüğümüzü, özgüvenimizi de elimizden aldınız". Bu hitabet sadece Alevi erkeklerine değil, bütün dünya erkeklerinedir. Kadına kısmi haklar, veya yasal bir takım güvenceler yetmiyor. Kadın özgürlüğünü, özgüvenini, kişiliğini, kabulünü kısacası; insan olmasından kaynaklanan doğal haklarını istiyor. Eğer kadını insan olarak görüyorsanız,

onun haklarının önünde bir engel değil, bir mücadele arkadaşı olmalısınız.

Bizler yapı olarak kadın haklarının alınması için mücadeleye kararlıyız. Bu yazının yazarı bir erkektir. Bu bağlamda ne kadar zor da olsa, bin yılların getirdiği alışkanlıkta olsa, kadın özgürlüğünü biçimsellikten çıkartıp içselleştirmeliyiz. Burada en büyük görev yine kadına düşüyor. Haklarınızın takipçisi olun. İster yasal hakları almada olsun, ister bireysel bazda gelişen bazı olaylar karşısında olsun özgür inisiyatifinizi kullanmaktan çekinmeyin. Artık kendinizi ezdirmeyin!

Bu tarzda gelişecek olan bir mücadele şekli erkeği de özgürleştirir ve aynı zamanda yılda sadece bir gün değil, diğer günlerde de kadın saygı görür. Bu özgür günlerde buluşmak dileğiyle.

Derneklerimiz Ve Sorunları

Bizler Alevi hareketine bir bütün olarak bakmaktayız. Bizce bir Alevinin sorunu bütün Alevilerin sorunudur. Bu anlamda dernekleri tartışırken Alevi adı altında oluşturulmuş, oluşturulmaya çalışan bütün dernekleri ele alacağız.

Her toplumsal inanç kurumlaşarak devamlılık sağlar. Kurumlaşamayan inançlar yok olmuşlardır. Kurumsallaşma çağdan çağa şekil değiştirerek geliştirilir. Örneğin Alevi inancında bir Dergah kurumsallaşması vardır. Dergah'ı günümüz şekliyle ifade edersek karşılığı üniversitedir. Nitekim Dergah'ta eğitime tabi tutulan bir öğrenci (Alevi terminolojisinde bunun karşılığı talip'tir) yetenekleri çerçevesinde o günün şartlarına göre en yüksek bilgi ile donatılırdı. Her ne kadar Dergah kurumu bir inançsal kurum olsa da orada salt inancın gerekleri öğrenilmiyordu. Orada öğrencinin Talibin yeteneğine ve başarılı olduğu alana göre değişken bir eğitim veriliyordu. Örneğin tıp, el sanatları, hukuk, edebiyat, mimari yani toplumun ihtiyacı olan her konuda eğitim verilebiliyordu. Bu eğitimin, o günkü şartlar değerlendirildiğinde muazzam bir başarı ile gerçekleştiği görülmektedir. Nitekim Aleviler asırlarca bütün ihtiyaçlarını bu Dergahlarda yetişen insanların sayesinde gidermişlerdir. Alevi örgütlülüğünde Dergah örgütlenişine benzer, ihtiyaç duyuldukça devreye giren kurumsallaşmalar olmuştur. Bu açıdan tarihsel Alevi örgütlenmesi zengindir. Ama belirleyici olan Dergah'tı.

Maalesef Dergah örgütlenmesini, kurumsallaşmasını günümüzde oluşturmak mümkün değil -şimdilik-.

Günümüzde insanlığın sayısız deneyimlerinden biri olan dernek kurumsallaşması yaygın. Bizim asıl konumuzda bu Alevi derneklerin bir değerlendirmesini yapmak ve bazı önerilerde bulunmak.

Sivas katliamından sonra Alevi toplumunda bir uyanış gerçekleşti. Alevi toplumu katliama büyük bir tepki duydu. Bu tepkisini -istenilen düzeyde olmasa da- dile getirmeye çalıştı. Katliama tepki olarak dernekler aracılığıyla bir araya gelindi. Tabii bunlar katliama tepki şeklinde bir araya gelinmedi. Kendiliğinden gelişen bu derneklerin süreç içerisinde ya kapılarına kilit vuruldu ya da dernekten başka her şeye benzetildi. Bilindiği gibi Alevi toplumunun en büyük çıkmazı kadrosuzluktur. Derneklerde yöneticilik yapanlar genellikle bu işi hobi olarak yapmaktalar. Böyle olunca da dernekler işlevsizleştirilip üç-beş kişinin kişisel kariyeri ve çıkarına hizmet eder hale getirildiler. Oysa derneklere büyük bir görev düşmektedir. Dernekler Alevi toplumunun hem inançsal hem de sosyal sorunlarına çözüm bulma merkezleri konumundadır. Ama derneklerimizin bırakalım Alevilerin sorunlarını çözmeyi kendileri başlı başına bir sorun teşkil etmekte. Bugün dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun var olan derneklerimizin durumu üç aşağı beş yukarı hemen hemen aynıdır. En iyi derneğimiz bile kendisini kısır tartışmalardan

kurtarabilmiş değildir. Derneklerimiz ya çeşitli örgütlerin güdümündeler ya da yozlaştırılmışlardır. Oysa Alevi adı altında kurulan bir derneğin en başta Alevilere ve Aleviliğe hizmet etmesi gerekmektedir. Derneklerde erkekler kağıt oynar, şifreli kanallardan maç seyreder, kadınlar dedikodu yapar, çocuklarsa sıkılır etrafı dağıtır, gençlerse bir kapıdan bakar geri kaçır. Oysa orası bir çekim merkezi olmalıdır. Alevi derneği sıradan bir dernek değildir. Sorumlulukları, yükümlülükleri vardır. Evrensel bir inanç olan Aleviliği temsil etmektedir. Asgari düzeyde de olsa ona uygun olması lazım. Oysa dernekleri bırakalım bir çekim merkezi olmalarını bunun aksine itici bir merkez olmaktalar, çok değil bundan beş yıl önce derneklerde yöneticilik yapanlar nerede? Ya da yetenekli olan ve yönetici adayı olan ama çevresi güçlü olmayanlar nerede? Bu insanlar yani Alevi toplumunu 21. yüzyıla taşıyacak olan kadroların çoğu şu ya da bu sebepten derneklerden uzaklaşmışlardır/uzaklaştırılmışlardır.

Bütün bu belirttiklerimizi baz alarak derneklerin çalışmasına yönelik önerilerimizi sıralayalım:

- Dernekler günümüz Alevi kitlesinin en önemli araçlarından birisidir. Bu açıdan bakarsak, dernekler Alevi toplumunun sorunlarını çözme merkezi, Alevi inancını yetkinleştirme kurumlarıdır. Normal şartlarda derneklerin işlevi farklıdır. Fakat Alevi toplumunun

özgün durumu incelendiğinde dernekler önemli işlevleri olan kurumlar niteliğindedir.

- Derneklerde alkol, kağıt, tavla vs. oyunlar kaldırılmalıdır. Eğer ilk etapta kaldırılmazsa zamanla insanlar ikna edilerek bu tür yozlaştırıcı etkisi olan unsurlar kaldırılmalıdır.
- Dernekler hiç kimsenin egosunun, kariyer hırslarının ve kişisel çıkarlarının kurumları değildir. Bu tür yaklaşımlar mahkum edilmelidir.
- Dernekler aile çevresi çok olan üyenin basiretsiz yönetimine son verip, gerçekten yeteneği ve enerjisi olan insanların yönetimine verilmelidir.
- Çeşitli politik örgütlerin tahakkümüne son verilmelidir. Bu örgütlere üye olan insanlar mücadelelerini kendi alanlarında vermelidir. Bu tür oluşumlara belli ilkeler doğrultusunda çalışmalar yapılmakla beraber belirleyici olan Aleviliktir.
- Önemli olan çok üyeli olmak değildir. Önemli olan yapılan çalışmaların yansıtılmasıdır. Bu çalışmaların Alevi öğretisine uygun olması ve Alevi öğretisini yaşamsal kılma yönünde bir adım olmasıdır.
- Derneksel faaliyetler salt halk oyunları, saz kursu, yemek kursu ile sınırlı tutulmamalıdır. Öncelikli olarak

Alevi öğretisini temel alan bir çalışma ve faaliyet programı hazırlanmalıdır.

- Çocuklara ve gençlere özel önem verilerek onları eğiterek ve öğretiyi gelecek kuşaklara taşıyacak şekilde bir yaklaşım esas alınmalıdır.
- Demokratik ilkeler esas alınarak Alevi gerçekliğini kabul eden ve saygı duyan bütün kurumlar ve oluşumlarla çalışmalar yapılabilir.

Turizm, Turist Rehberleri ve Alevilik

Turizm, salt güneş altında bronzlaşmak, denize girmek, iş hayatının streslerinden uzak bir kaç haftalık tatiller değildir. Bunlarla beraber turizm farklı kültürleri tanımak, yeni coğrafi bölgeleri gezmek, farklı yaşam şekillerini görmektir de. Bu anlamda turizm sürekli gelişen ve daha da gelişecek bir alan durumundadır.

Ekonomik boyutu ve giderek ve artan istihdam boyutuyla bir çok kişinin direkt ve ya dolaylı olarak içinde olduğu bir sektör konumundadır. Böylesine dinamik bir ekonomik unsur ve inançsal gerçekliğimizden habersiz insanlara kendimizi tanıtma fırsatı sunan bir yapıya karşı duyarsız kalmak düşünülemez. Şimdiye değin bu manada toplumsal çıkarlarımıza uyan herhangi bir çalışmanın ve çabanın olmayışı üzücüdür.

Ülkemiz turizm alanında küçümsenmeyecek bir alt yapıya sahip. Turizm sektöründe istediği konumda olmasa da sürekli gelişmektedir. Mevcut potansiyelin çok az bir bölümünü kullanmasına rağmen dünya ölçeğinde istikrarlı bir gelişimin sahibidir. Büyük aksilikler ve ya hükümetlerin bazı yanlış politikaları olmazsa dünyadaki en önemli bir kaç turizm merkezinden biri olabilir.

Ülkemizin turizm alanları oldukça geniştir. Farklı amaçlara sahip insanların isteklerine hitap edecek potansiyel fazlasıyla vardır. Akdeniz ikliminde bulunması, mevsimlerin anlamlarına

uygun yaşanması, denizlerin çok olması, doğanın kirlenmemiş olması, hizmetlerin –genelde- ucuz ve kaliteli olması ülkemizi turizm alanında cazibe merkezi haline getiriyor. Dinlenmek isteyen insanlara temiz hava, bulutsuz güneş ve temiz sahillerin yanı sıra tarihi yapıları ve zengin kültürel unsurlarıyla her branştan insana hitap edebiliyor.

Hangi ülke bu zenginliklere sahip olsa dünyanın turizm merkezi olurdu. Ancak yönetim kademesinde bulunanların yıllar boyu yaptıkları hataların bir sonucu olarak ülkemiz bu alanda hak ettiği konumda değil. Sadece turizm alanında değil, bir çok alanda hak ettiği konumda değil.

Yıllardır süren yanlış politikaların sonucu ülkemiz mevcut sıkıntıları asabilmiş değildir. Ve ne acıdır ki yanlış politikalar bir çok alanda hala ısrarla korunuyor. Bu yanlış politikaların en büyüklerinden biride ülkemizin Alevi inanç gerçekliğini yok saymak ve asimile etmeye çalışmaktır.

Alevi inanç gerçekliğinin yok sayılması etkisini yaşamın bütün alanlarında gösteriyor. Bu yok saymanın etkileri turizm alanında da görülüyor.

Şimdi birileri çıkıp diyebilir ki “bizlerin yığınla sorunu sıkıntısı varken birde kalkıp turistlere Aleviliğimi anlatmamız gerekiyor?”. Kimseden kalkıp gelen turiste Alevilik propagandası yapmasını beklemiyoruz. Böyle bir şeye gerekte yok. Ancak turist rehberleri –ki içlerinde bazıları Alevi

olmalarına karşın Aleviliğini inkar ediyor- nasıl yeri geldiğinde turistlere “İslamiyet’i tanıtmak” adına sadece Sünniliği anlatıyorsa, Sünniliğin yegane İslamiyet olduğunu anlatıyorsa, camilerin yegane ibadet yerleri olduğunu anlatıyorsa; bizlerinde kalkıp neden böyle yapıyorsunuz diye sormaya hakkımız doğar. Ve neden Sünniliği bu kadar teferruatlı bir şekilde anlatırken az da olsa, bir kelime ile de olsa, sadece kavramsal düzeyde de olsa Aleviliği neden anlatmıyorsunuz? Neden Aleviliği inkar ediyorsunuz? Diye sormaya hakkımız doğar. Aleviler olarak istediğimiz öyle pek detaylı anlatımlar değildir. Birilerini Alevileştirmek gibi bir gayretin içinde de değiliz. Herkesin inancı kendisine. Ancak tek kelime ile de olsa Aleviliğe vurgu yapılması şarttır. Aleviliği yok saymaya devam etmek artık vicdanların kaldıramayacağı bir durumdur.

İslamiyet’i resmi görüş doğrultusunda sadece Sünnilik boyutuyla tanıtmak , Sünniliği bütünlüklü İslamiyet diye sunmak Aleviler açısından kabul edilmez bir durumdur. Yine belli bir entelektüel boyutta olan bazı turistlerin turist rehberlerinin bu tek yanlı anlatımlarına itiraz ettiklerini biliyoruz.

Hatta Alevilikten ve Alevilerden haberdar olan bazı turistlerin, rehberlerin verdikleri bu yetersiz ve yanlı bilgilerinden dolayı terlettiklerini ve yaptıklarının yetersiz ve yanlış olduğunu söyleyerek zor durumda bıraktıklarını biliyoruz.

Alevilik; asırlardır bütün yok etme çabalarına karşın varlığını sürdüren bir inançtır. Alevilik inancımızdır. Birileri kabul etmese de, yok saysa da ,asimle etmeye çalışsa da Alevi inanç gerçekliği vardır. Bütün dolaylı ve direkt baskılara rağmen Alevi inancı yaşamaya devam edecektir. Alevilik inancımızdır ve bizler Aleviliğimizden utanmıyoruz. Aleviliğimizi gizlememize gerek yoktur. Bazı bedeller dahi verilse bile gerek yoktur.

Bizlerin şekillenmesinde inancımız olan Aleviliğin etkileri tartışılmazdır. Aleviliğimizi gizlemekle kendimizi, öz benliğimizi gizlememizle aynı anlamlara gelir. Turist rehberi de olsak, tur operatörü de olsak inancımızı gizlememize gerek yok. Kimseye üstünlük taslamamız gerekmiyor Alevi olduğumuz için. Ama kimseden de çekinmemiz, korkmamız gerekmiyor. Gerçek neyse odur. Her zaman gerçekleri ters yüz etmeye, farklı yansıtmaya, yok saymaya çalışanlar olmuştur. Alevi inanç gerçekliğini yok sayanlar, asimle etmeye çalışanlar; iftiralarla, katliamlarla ezmeye çalışanlar dün olduğu kadar bu günde vardılar ve yarın da olacaklardır.

Bütün bu tahribatlara rağmen Aleviliğimizden taviz vermemiz, Aleviliğimizi yok saymamız gerekmiyor. Aksine daha çok inancımıza sarılmamız gerekiyor. Turist rehberiysek Aleviliği yok sayanlara inat daha çok tanıtmamız gerekiyor. Aleviliği tanıtmak, ayrımcılık, bölücülük değildir. Birileri çıkıp Aleviliği tanıtmaya, insanlıkla buluşturmaya çalıştığımız için bizleri ayrımcılıkla suçlayabilir. Ancak bu ithamlar doğru değildir.

Sünniliği tanıtmak, yaymak isteyenlere destek olunacak ama Aleviliği azda olsa ağzına alana ayrımcılık yapıyor diye suçlu durumuna düşürülmeye çalışılacak. Asıl ayrımcılığı bu zihniyet yapıyor.

Alevilik diye bir inanç ve bu inanca inanan Alevi diye bir toplum var mıdır?

Vardır.

Varsa bu gerçekliği farklı inanç ve kültürlerden insanlara anlatmak neden ayrımcılık olsun? Aleviliği tanıtmak doğal bir haktır.

Alevilerden Özür Dilenmelidir!

- Tarihten günümüze değin binlerce Alevi katledildi. Katliamlara ve katliamlara sahip çıkanlar Alevilerden özür dilemelidirler!
- Aradan ne kadar zaman geçmiş olursa olsun eğer bir suç işlenmişse bu suç mutlaka gün yüzüne çıkartılıp deşifre edilir. Ve olay tarih kitaplarına doğru haliyle aktarılır. Bütün insanlığın benimsediği bu yöntemin Aleviler ve Alevilik için de uygulanmasını talep ediyoruz!
- Alevilik ve Aleviler üzerindeki baskıların son bulmasını, Aleviliğin resmi olarak kabul edilip Anayasa güvencesi altına alınmasını talep ediyoruz!
- Türkiye Cumhuriyeti devletinde Alevi inancı yasaktır. Bu yasaklık ve yok sayma yaşamın bütün alanlarında etkisini göstermektedir. Diyanet İşleri Başkanlığı adlı kuruma trilyonlarca lira aktarılmaktadır. Bütçeden ayrılan bu pay vergilerden, dolayısıyla Alevi yurttaşlardan da kesilmektedir. Ama Alevilere hizmet yerine asimilasyon olarak geri dönmektedir. Dünyadaki ülkeler arasında en fazla camii Türkiye de mevcuttur. Bu camiler Alevilerin parasıyla yapılmıştır/yapılmaktadır. Diyanetin yaklaşık yüz bin personeli bulunmaktadır. Bu yüz bin personel arasında bir tek Alevi bulunmuyor ama bunların giderleri Alevilerin de ödediği vergilerden

finans edilmektedir. Aynı çarpık durum yurt dışı için de söz konusu. Devlet diyanet kanalıyla dünyadaki çeşitli merkezlere camii yaptırıp oradaki Sünni vatandaşa hizmet götürürken Alevileri yine yok saymaktadır.

- Diyanet İşleri Başkanlığı ya kaldırılсын, ya da çağdaş ülkeler baz alınarak Alevilerinde haklarını kullanabilecekleri bir kuruma dönüştürülsün. Her halükarda bir an önce Alevi inancının kurumsal anlamda temsili ve meşrutiyeti sağlansın.
- Alevi köylerine cami yapılmасыn! Yapılan camiler Alevilerin ibadetlerini ifa ettikleri, aynı zamanda sosyal ve kültürel çalışmalar yaptıkları cem evlerine dönüştürülsün!
- Devlet nasıl ki dünyanın çeşitli merkezlerine Sünni inancı tanıtıcı görkemli camiler yapmışsa/yapıyorsa aynı kriterin Alevi inancı içinde geçerli olmasını talep ediyoruz!
- Okullardaki zorunlu din dersleri kaldırılсын veya Alevi inancını da kapsayacak şekilde deęiştirilсын! Herkesin olduğu kadar Alevilerin de Alevi inancını okullarda öğrenmek istemesi en tabii haklarıdır. Aleviler olarak bu hakkımızı geçte kalmış olsak kullanmak istiyoruz.
- Alevi düşmanlığı yapan kişi ve kurumlarla mücadele edilsin!

- Alevi inancının önemli günlerinde devlet televizyonunda yayınlar yapılsın. Bu yayınlar teşvik edilsin.
- Alevi kültürünü, felsefesini, edebiyatını geliştirici çalışmalara maddi destek sağlansın. Bu tür çalışmaların önündeki bütün yasal engeller kaldırılsın.
- Maraş'ta, Sivas'ta, Çorum'da, Gazi'de yapılan katliamların failleri cezalandırılsın.
- Camilere uygulanan statü cem evlerine de uygulansın. Yani elektrik, su, görevlilerinin masrafları ve benzeri giderler devlet tarafından karşılansın.
- Alevi din görevlileri yetiştirmek için eğitim kurumları ve yüksek okullar kurulsun.

Bizlerin istemlerinin insani olduğunu düşünüyoruz. Asırlardır katliamlara maruz kalmış bir toplumun fertleri olarak artık kabul görmek istiyoruz. Bizler nasıl ki başka inançlara değer verip, saygı duyup/gösteriyorsak başkaları da bizlerin inancı olan Aleviliğe saygı duysunlar. Başka inançlara inanan insanlara göre bizlerin inancı yanlış olabilir ama bizler inandığımız şekilde yaşamak istiyoruz. Yanlış veya doğru o bizlerin sorunu.

Kabul görmek için yeteri kadar bedel ödediğimiz kanaatindeyiz. Artık yeni katliamlar olmasın istiyoruz, yeni acılar yaşanmasın istiyoruz. Her şeyde olduğu gibi katliamların, yok saymanın, asimile etmenin, sabrında bir sınırı var.

Belki istem ve taleplerimiz bazı kimselerin hoşuna gitmeyebilir. Belki istemlerimiz bürokratik bir tarz içermiyor. Her halükarda bizler istek ve taleplerimizin insani olduğunu ve barış, huzur, kardeşlik için can alıcı önemde olduğunu düşünüyoruz. İslamiyet içindeki Alevi-Sünni kardeşliğine oradan da evrensel barış ve huzura

Alevi İnançlı Sanatçılar/Aydınlar

Bizler insanız. Dolayısıyla da insanlık hakkında söz söyleme, düşünce belirtme yetkisine sahibiz. Kimse bize : “kim oluyorsunuz da insanlığın genel gidişatı hakkında söz söyleyip düşünce üretiyorsunuz, insanlığın sorularına cevap, sorunlarına çözüm arıyorsunuz” diye soramaz. Bizler insan olmaktan kaynaklanan hakkımızı kullanarak insanlığı ilgilendiren her konuda söz söyleme ve düşünce belirtme hakkına sahibiz. Sadece söz söyleme ve düşünce belirtme değil, aynı zamanda başka insanlara zarar vermeyecek ve onların özgürlüklerini hiç bir şekilde kısıtlamayacak biçimde meşru ve yasal yollardan düşüncelerimizi pratiğe geçirme hakkına sahibiz. Bu her insanın hakkı olduğu gibi bizlerinde hakkıdır. Ve bizler bütün söylediklerimizi, yaptıklarımızı bu doğal hakka dayanarak yapıyoruz.

Bizler nasıl ki büyük insanlık ailesinin bir üyesi olarak bazı duygu ve düşüncelerimizi belirtiyorsak aynı şekilde ait olduğumuz, bir parçası olduğumuz, kişiliğimizi şekillendiren, yaşamımızı biçimlendiren toplumumuz hakkında da söz söyleme, düşünce belirtme ve bunların gerçek olması olabilmesi için çalışmalar yapmaya hakkımız vardır. Hatta bu toplumun değerlerinin korunması, haklarının yasal güvenceler altına alınması ve bu toplumun inancının bütün insanlıkla buluşması için küçümsenmeyecek çalışmaların sahipleri olarak, emeğe verilen önemin bir gereği olarak daha çok söz söyleme hakkına

sahibiz. Çünkü bizler toplumsal çıkarlarımızın korunması ve toplumsal gerçekliğimizi belirleyen değerlerin gelişmesi için emek sarf etmişiz. Birilerinin, bizleri biz eden değerlerimizi kendi çıkarları doğrultusunda kullanmasına veya tahrip etmesine karşı; yanlışları ortaya koymak suretiyle düşüncelerimizi belirtmeye başkalarından daha çok hakkı var. Bu, inandığımız ve emek verdiğimiz ideallerin gereğidir.

Bütün bu yukardaki ön açıklamaları toplumumuzun kültürel değerlerini sömüren, inanç yapımızı aşağılayan, asırlardır büyük bedeller verilerek ortaya çıkmış değerlerimizi hiçe sayan, onların içini boşaltan, özünü çarpıtan, yeri geldiğinde egemen inanç sahiplerine peşkeş çeken, kendi bireysel menfaatini her şeyin önünde tutan, bu inanca inandığını söyleyip inancın emrettiği insan tipiyle ilgisi olmayan, inancı yaşamadığı halde yaşıyormuş gibi görünen, cehaletini gidermek bir yana marifetmiş gibi ortaya seren ve böylelikle yoz yaşam biçimiyle -geçicide olsa- etkilediği gençliği yozlaştıran sözde sanatçılar için yaptık. Bu tür sanatçılar maalesef toplumumuzun mazlumluğundan, sahipsizliğinden faydalanarak toplumumuzu sömürüyorlar. Burada gerçek manada toplumumuzun kültürel değerlerini layıkıyla temsil eden, yaşam biçimleriyle, samimiyetleriyle, düşünceleriyle, sadelikleriyle bir çekim merkezi konumunda olan sanatçılarımızı, aydınlarımızı tenzih ederiz. İnancımızın kültürünü özülle yansıtan, daha da geliştiren aydınlara, sanatçılara saygımız, muhabbetimiz sonsuzdur. Bunları belirtmedeki amacımız; herkesi aynı kefeye

koymadığımızın bilinmesi içindir. Ancak bazı temel doğrulardan yola çıkarak tespitlerimizi yerinde yaparak sevgi duyulması gereken ile uyarılması gerekeni ayırt etmemiz gerekiyor. Çünkü gözlemlerimiz sonucu şunu rahatlıkla belirtebiliriz ki, muhabbet duyulması gerekenle, yerilmesi, uyarılması gereken yer değiştirmiş durumda. Bu haksızlıktır. Haksızlığa karşı duyarsız olmak da haksızlığa ortak olmaktır, haksızlığı dolaylı olarak desteklemektir. Haksızlığın büyüğü-küçüğü, önemlisi-önemsizi yoktur. Haksızlık, red edilmesi, karşı gelinmesi gereken bir durumdur. Hele ki toplumu besleyen ana arterlerden biri olan sanata ve sanatçıya yaklaşım doğru temelde olmazsa veya toplumun sanatsal ihtiyaçlarını toplumun zararına olan kurumlar, kişiler karşılarsa, toplumsal çürüme kaçınılmazdır. Toplumsal çürümenin olmaması ve sağlıklı bir gelişmenin olması için ısrarla doğruların dile getirilmesi gerekiyor.

Sanatçı, sanatı icra eden kişidir. Sanatsa bir duygunun, tasarımın güzelliğın ve benzer şeylerin dışavurumunda, anlatımında kullanılan yöntemlerin tümüdür ve bu yöntemlerle ortaya konula üstün yaratıcılıktır. Her ne kadar birileri tarafından pazarlanan, sunulan kişilerin ürünleri “*üstün bir yaratıcılıktan*” uzak da olsa ve bunlar sanatı temsil etmeseler de özü itibariyle sanat ve sanatçının kavramsal anlamı böyledir. Bu manada kültür ve sanat bir birliktelik arz eder. Kültürün kavramsal anlamı olan *toplumsal düşünüş birliğı, geleneksel yaşayış, asırların oluşturduğı bilgi birikiminin gelecek kuşaklara aktarım* boyutu olayı daha anlaşılır kılıyor. Nitekim toplumsal gerçekliğimizde

sanatın önemli dallarından biri olan şiirin ve şiire bağlı olarak deyişlerin önemi çok büyüktür. Baskı altına alınan ve yaşam alanları daraltılan, kendi inancını inkar etmesi dayatılan, baskıların yer yer katliamlarla desteklendiği zamanlarda şiir hem bir bilinç taşıyıcısı hem de bir moral taşıyıcısı olmuştur. Her türlü yazılı belgenin imha edildiği o dönemler de bazen bir mısra toplumun dilinde ve yüreğinde öylesine yer ediniyordu ki hiç bir zalimin gücü onu oradan çıkartamıyordu. İşte sanat budur. Sanatçı da zor koşullarda bile, ölümün kaçınılmaz olduğu şartlarda bile üstün üretimiyle toplumsal morali ve bilinci koruyup geliştiren kişidir. Pir Sultanların sırrı burada yatmaktadır. Neden Pir Sultan Abdal'ı, Yedi Ulu Ozanı aşacak yapıtlar ortaya çıkmıyor veya “büyük sanatçı” iddiasında olanlar neden hala Pir Sultan Abdal'da simgeleşen geleneğin çok çok gerisindeler?!

Bazı güçlerin veya daha başka faktörlerin etkili olmasıyla tv denilen sahtekar, hilebaz yapının şöhret yaptığı sanatçıların oturup kendi konumlarını gözden geçirmeleri gerekmektedir. Bin bir zorlukla ve onlarca kişinin canhıraş çabalarıyla oluşturduğu derneklerin, kurumların düzenlediği etkinliklerde sahneye çıkıp on beş (15) dakika kalıp bir İki Pir Sultan deyişi söyleyip o etkinlikten elde edilen gelirin neredeyse tamamına yakını alıp gitmek sanatçılık değil, olsa olsa sahtekarlıktır. Ortalama ücretle çalışan bir insanın altı (6) ay boyunca alın teriyle kazandığı parayı on beş dakika için talep etmek en hafif deyimle ahlaksızlıktır. Şimdi kimse çıkıp “başka inançtan ve

düşünceden sanatçılar daha çok alıyor” demesin. Bu doğru değil. Doğru olsa bile Pir Sultan geleneğinde böyle bir anlayış yoktur. Pir Sultanı Pir Sultan yapan onun değerleridir. Hem çağdaş Pir Sultan iddiasında olacaksın hemde Pir Sultanı Pir Sultan yapan değerlerden uzak duracaksın. Bu olmaz. Bazılarına yutturulmuş olsa bile, bizler bunu kabul etmeyiz. Elbette sanatçının emeğinin karşılığı verilecek. Ancak böylesi şartlar altında bu rakamlar kabul edilemez.

Olayın maddi boyutu bir taraf manevi boyutu da korkunç derecede yozdur. Gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz ki bazı “sanatçıların” durumu içler acısıdır. Dem almayı alkoliklik algılayandan tutunda yobazlığı red eden inancımızı hiç bir değer tanımamak olarak algılayana kadar yığınla örnek gözlemledik.

Elbette sanat insanları, genel toplumsal katmanlardan farklı düşünüp yaşayacaklardır. Genel geçer değerlere ve kurallara kuşkucu yaklaşacaklardır. Ancak farklı yaşam tarzlarına sahip olmak, bazı geleneklere kuşkucu yaklaşmak toplumun değer yargılarını küçümsemek değildir. Ya da asırların imbiğinden süzülerek günümüze ulaşan değer birikimlerini “gericilik” olarak görmek değildir.

Sanatçıya saygı, sanatçının farklı yaşam sahibi olmasına saygımız vardır. Ne var ki aynı saygıyı toplumumuzun genel değerleri söz konusu olduğunda göremiyoruz. Birileri çıkıp “genel değerlerinde tabu olmaması, sorgulanması gerektiğini” söyleyebilir. Ya da “bu genel değerlerin nasıl genelleştigiğine”

kuşkuyla bakabilir. Elbette tartışma ve bunun beraberinde farklı yaklaşımlar olacaktır. Ancak bütün bunlara rağmen toplumsal yapımızı şekillendiren temel taşlara saygının şart olduğu bilinmelidir. Eğer temel olanlarımıza böyle saygısızca, ukalaca, hoyratça yaklaşılsa kabul etmeyiz.

Hiç kimse söylediklerimizin “anlaşılmaz olduğundan” yakınmasın. Söylemek istediklerimizin çok olması ve bu doğrultuda satır başlarını vurgulamamız birilerinin eleştiri gerekçesi olmamalıdır. Her halükarda bizler için önemli ve bir anlamda hayati mesele taşıyan bir durumdur. Toplumumuzun - bir şekilde de olsa- düşünce ve ruh yapısını etkileyen ve yönlendiren kurum ve kimselere karşı tavır almamız zorunluluktur. Doğru ve iyi olanı sahiplendiğimiz kadar, yanlış ve kötü olanı da açığa çıkartıp eleştireceğiz. Bu anlamda konunun önemi gereği bu tür eleştirisel çalışmalarımız genelden somut olay ve kişiler bağlamında sürecektir.

Orta Asya'da Alevilik ve Aleviler

Alevilik, sanılanların aksine, sadece bir bölgede ve etnik kimlikte yaşanan bir inanç değildir. Bir çok bölgede, etnik kimlikte, farklı sınıflarda yaşanan bir inançtır.

Alevilik inancı tarihin bir çok döneminde farklı coğrafyalarda daha yaygın ve etkin bir inançtı. Günümüz ile kıyaslanmayacak şekilde ve farklı halklar arasında çok sayıda inananı olan bir inançtı. Ancak tarihsel süreç, özellikle Şah İsmail'in Çaldıran savaşında yenilmesiyle Alevilerin etkinliği günden güne erimeye ve daha dar alanlara sıkışıp kalmaya başladı.

Her ne kadar Alevilerin nüfusu ve etki alanları gerileyip sınırlanmış da olsa, küçük zümreler halinde kalmış da olsalar, yoğun baskılar sonucu inançta bir çok değişimler olmuş da olsa; Alevilik varlığını sürdürüyor.

Varlığını sürdürüyor sürmesine ancak çok küçük zümreler şeklinde ve ağır baskılar sonucu yaşamlarını devam ettirebilmek için inançlarında değişimler, egemen inanca benzeşmeler kaçınılmaz olmuştur. Dolayısıyla bizler Orta Asya'da Alevilik ve Alevilerden bahsederken, kimse bu coğrafyalarda kendilerinin yaşayıp praktize ettikleri gibi bir Alevilik aramasın. Ancak biraz üstü silindiğinde, belli bir güç ve güven sunulduğunda, inanıyoruz ki Alevilik tekrar yaşamsal olacaktır ve o zaman Aleviliğin genel muhtevasına benzer bir Aleviliğin

Orta Asya coğrafyasında da yaşandığı görülecektir. Çünkü Alevilik inancı öyle kolay silinip atılacak bir inanç değildir.

Dileğimiz, isteğimiz, çabamız; Alevilik inancının tekrar, eskiden var olduğu ve var olması gerektiği bütün coğrafyalarda hayat bulmasıdır. Bütün yer kürede deyişlerin çalınması, semahların dönülmesi, delillerin uyandırılmasıdır. İnanıyoruz ki kendisini bu yola adanmış, bu yolla/yolun değerleriyle bütünleşmiş olan “modern zaman dervişleri” bunu başaracaklardır.

Bu ön açıklamalardan sonra konuyla bağlantılı bir coğrafya olan Orta Asya ve o bölgede varlıklarını küçük gruplar halinde ve değişime uğramış da olsa sürdüren Aleviler hakkında biraz bilgiler verelim.

Orta Asya diye adlandırılan bölge kesin sınır çizgileri olan bir bölge değildir. Yine de Orta Asya denildiğinde akla Kazakistan, Türkmenistan, Tacikistan, Özbekistan ve Kırgızistan devletleri gelir. Bu devletlere Afganistan, İran, Çin gibi devletlerin bazı bölgelerini katmak da gerekiyor.

Çok sayıda etnik kimliğin ve dini inancın var olduğu bölgede siyasi, ekonomik, kültürel, dini olarak egemenlik kurmak isteyenler/egemenliklerini sağlamlaştırmak isteyenler tarihin her döneminde olduğu gibi günümüzde de çeşitli yol ve yöntemlerle egemenlik kurmak ve egemenliklerini korumak için mücadele yürütüyorlar. Bu anlamda Orta Asya, dünyadaki istikrarsız ve her gelişmeye açık bölgelerden biridir. Bu istikrarsızlık ve

sürekli çatışma hali sadece yerel güçlerin kendi aralarındaki iktidar mücadelesinden kaynaklanmıyor. Bununla beraber, bölgedeki zengin doğal kaynakların paylaşılması noktasında da global güçlerin bir mücadelesi de söz konusu.

Hem yerel ve hemde global güçlerin mücadelelerinden dolayı dengelerin her an değişebileceği bölgede eğer güçlü ve güven veren bir Alevi kurumlaşması olsaydı, bölgedeki Alevi zümrelerde dikkate alınan bir güç olurlardı. Ne yazık ki böyle bir durum şu an için söz konusu değil. Kimsenin Alevileri dikkate aldığı yok. Dolayısıyla gelişmeler her ne şekilde sonuçlanırsa sonuçlansın Aleviler için olumsuzlukla neticeleniyor. Hangi güç egemenlik yarışında bir adım öne geçerse o güç Alevileri daha da güçsüz kılmaya, kendi egemenliklerine hizmet edecek şekilde dizayn etmeye çalışıyor. Bu konuda oldukça mesafede alınmış durumda. Şu an itibarıyla Alevi varlığı parmakla sayılacak kadar azalmış durumda. Ancak bu durum Aleviliğin inançsal olarak tamamen o coğrafyada yok olduğu anlamına gelmiyor.

Bölgede Suudi Arabistan destekli Vahabbiler, Türkiye destekli Nurcular, etkinlikleri sınırlıda olsa İran destekli Şii gruplar ve yine çeşitli devletler ve bu devletlerin yerel güçleri başta dini olmak üzere hayatın her alanında egemen olmak için ciddi bir mücadele yürütüyorlar. Tarikatlar anlamında bölgede bir çok tarikat olmasına karşın en etkili tarikat Nakşibendliktir. Diğer tarikatlar Nakşibendilik içinde erimişlerdir. Aleviler, dünyanın

ve hayatın bir çok alanında nasıl geri bir konumdaysalar Orta Asya'da da durum aynıdır. Orta Asya'da şu an için Alevilik ve Alevilerden bahsetmek diğer güçler karşısında komik duruma düşmek demektir.

Doğrudur. Alevilik açık ve aleni şekilde sayı olarak çok insanlarca yaşatılmıyor. Ancak sabırlı ve güven verici bazı çalışmalar neticesinde Aleviliğe tekrar bir ilginin ve benimsemenin olacağına inanıyoruz. Çünkü, her ne kadar Alevi izlerinin üstü tozlarla kaplanmış da olsa bu izlerin üzerlerindeki tozlar alındığında bir çok değerın tekrar ortaya çıkacağı kanısındayız. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Alevilik inancı öyle kolay kolay kalplerden sökülüp atılacak bir inanç değildir.

Orta Asya'da Alevilik ve Alevi gruplar hakkında daha ayrıntılı bilgiler edinmek isteyenler Ali Yaman'ın “Allahçılar Orta Asya'da Yesevilik Kızılbaş Türkler Laçiler” adlı çalışmasına bakabilirler.

Bitmeyen Kinin Artık Son Bulması Gerek

Adamın bir güya kardeşliğe hizmet etsin diye bir kitap yazmış. Yazdığı kitapta büyük Alevi önderi Şah İsmail ve onunla mücadele halindeki Osmanlı padişahını anlatıyor.

Kardeşliğe hizmet etsin diye yazdığını iddia ettiği kitapta akıl almaz yalan, çarpıtma, hakaret, küfür, aşağılamalarla Şah İsmail'den ve Alevilerden bahsediyor. Ve zerre kadar utanmadan, yüzü kızarmadan çıkıp birde kardeşliğe hizmet ettiğini söylüyor. Bu kitap ile bırakalım kardeşliğe hizmet etmeyi, aksine düşmanlık yaptığı gibi genç beyinlere de Alevilik düşmanlığı kodluyor.

Aradan beşyüz (500) yıl geçtiği halde Yavuz'un torunları Şah İsmail'e ve Şah İsmail'in şahsında cümle Alevilere kin kusmaya devam ediyorlar.

Ne bitmez bir kinmiş bu!

Şah İsmail'i Çaldıran savaşında yendikleri halde, yine savaşa giderken Anadolu topraklarında yegane suçları Alevi olmak olan binlerce masum ve günahsız insanı akıl almaz yöntemlerle vahşice öldürdükleri halde yinede kinleri devam ediyor.

Ne bitmez bir kinmiş bu!

Anadolu coğrafyasında toplumun yüzde seksenlik (%80) gibi bir çoğunluk nüfusa sahip iken sayıları bu gün mevcut nüfusun üçte

birine düşmüş olduğu halde, yinede Alevilere olan kinleri bitmiyor.

Ne bitmez bir kinmiş bu!

Nasıl bir ruh halidir bu böyle? Nasıl bir dünya, insan, din tasavvurudur bu böyle? Nasıl bir algılayı ve kodlamadır bu böyle?

Akıl alır gibi değil.

Ama gerçek böyle.

Var olan gerçeklikte bitmez bir kin var. Bu kin yeni kodlamalarla gelecek nesillere de aktarılmaya devam ediliyor. Buda gösteriyor ki gelecek çağlarda da Alevi düşmanlığı bu topraklarda var olmaya, her dem canlı kalmaya devam edecektir.

Alevilere ve Aleviliğe karşı tarihten günümüze değin -ve böyle devam ederse gelecek çağlarda da sürecek olan- bir düşmanlık var. Belki bazı insancıl duygulara sahip kişiler bunu abarttığımızı söyleyip her toplumda karşıtlıkların olduğunu söyleyeceklerdir. Doğru, her toplumda karşıtlıklar var. Ancak Alevilerin yaşadığı coğrafyada Alevilere olan karşıtlık oyle alışageldik bir karşıtlık değildir. Düşmanlık boyutu akıl almaz derecede yüksek olan bir karşıtlıktır. Tamamen yok etmeyi, kendisine benzetmeyi esas alan, kendisinden başka hiç bir farklılığa tahammülü olmayan, kendisi dışındaki herkesin günahkar, kafir olduğuna inanan bir karşıtlıktır. Din, kutsal değerler adına her türlü zulmü meşru görüp ve bunu

kahramanlık, cennet karşılığı bilerek uygulayan bir karşıtlıktır. Yıl 2000 bin olmuş, 3000 bin olmuş hiç önemli değil. Bu zihniyetin zaman, çağ diye bir sorunu yok. Büyük bir iştah ve kararlılıkla, yüzlerce yıl önceki fetvaların doğruluğundan zerre kadar kuşku duymadan bunları güncelleyerek gereklerini yerine getirme çabasıdır.

Böylesi bir anlayış, yani kendisi dışındaki bütün inançları ve ibadet biçimlerini “kafirlik, münafıklık, rafizilik” olarak anlayan ve böylece kendisinin “tek doğru inanç” olduğundan yola çıkarak diğer bütün inanç mensuplarının ya kendisine benzemeleri yada yok olmaları gerektiğine inanan bir zihniyetin gerçekliğini acı tecrübelerle yaşıyoruz. Bunun neresi abartı olsun ki?

Bu zihniyet mevcut değil mi? Bu zihniyet kendisi dışındaki herkesi kafir görmüyor mu? Kendisi dışındaki bütün inançların batıl, sapmış, yanlış olduklarına inanmıyor mu? Bu “yoldan çıkmışlarında” yola gelmesi için her yolu denemek gerektiğini, gelmedikleri takdirde yok edilmeleri gerektiğini fetvaları yazmıyor mu? Bu fetvaları imkan buldukları her an uygulamıyorlar mı?

Bu kitapta bu fetvaların, düşmanca karşıtlığın tezahüründen başka bir şey değildir.

Adını vermek istemediğimiz oldukça popüler olan ve yüz binlerce satan sözümona kardeşliğe hizmet edeceğini ileri

sürdükleri kitapta bitmez tükenmez kinlerini kusan bu zihniyetin kardeşlikten anladığı herhalde budur: Nefret, kin, öfke, yok sayma, kabullenememe ve gelecek kuşaklarda bile Alevi düşmanlığını kodlama.

Söz konusu zihniyet cümle insanlık için bir tehdit niteliğindedir. Bu zihniyet kendisi gibi olmayan herkesin katlinin vacip olduğuna inanan bir zihniyettir.

Bu anlayışa karşı olmak ve bu anlayışın giderilip cümle insanların farklılıklarıyla değerli olduklarının kabul görmesi gerektiğini söylemek/kabul görmesini sağlamak salt Alevilerin değil, herkesin görevidir.

Herkesin inancı kendisince doğru ve değerlidir. Bu noktada kimsenin inancı Alevilerin inancından üstün ve değerli değildir. Diğer inançlar ne kadar değerli ve önemliyse Alevilikte bir o kadar değerli ve önemlidir.

Evet, bitmeyen ve bitmemesi için caba gösterilen bu kinin bir an önce yer yüzünde silinmesi için, istisnasız bir şekilde hiç kimsenin dininden, dilinden, renginden, cinsiyetinden dolayı dışlanmadığı ve düşmanca görülmediği bir dünyanın var olabilmesi için bu düşmanlığı yayan zihniyetle, gerekçesi ne olursa olsun farklı olana yaşam hakkı tanımayan bu zihniyetle mücadeleye cümle dışlanan ve yok edilmek istenenlerin destek vermeleri gerekiyor.

Alevi Derneklerinin Asıl İşlevi

Alevi adı ile -veya Alevi önderlerinin adı ile- oluşmuş kurumlarımızın asıl işlevi nedir? Bu kurumlarımızın en temel işlevi; Alevi toplumunun inançsal ihtiyaçlarına cevap olmalarıdır. Elbette Alevi toplumunun kültürel, sosyal, ekonomik ve daha başka ihtiyaçlarına da derneklerimiz cevap vermek zorundadırlar.

Ancak tekrar altını çizelim ki en başta gelen çalışma, inanç çalışmasıdır. Ne yazık ki bir çok kurumumuz çoğu kez bu gerçeği göz ardı edip başka çalışmaları esas alıyor.

Bu doğru değildir.

Toplumumuza ve toplumumuzun şahsında cümle insanlığa hizmet eden hiç bir çalışmayı, faaliyeti, etkinliği küçümsemiyoruz. Bu tür çalışmalarda gereklidir. Ancak bir Alevi kurumunun en temel çalışması inanç çalışmasıdır. İnanç ile ilgili sorunlara çözüm ve sorulara cevap olma çalışmasıdır. Diğer çalışmalar bu ana çalışma tam manasıyla başarılıp yerine getirildikten sonra yapılmalıdır.

Bazı kurumlarımız inanç çalışması veya inanca yönelik ihtiyaçların giderilmesi noktasında çok çok yetersiz kalıyorlar. Bu hayatiyet arz eden çalışma yerine daha çok kültürel etkinliklerle veya başka günlük uğraşlarla faaliyetlerini sınırlı tutuyorlar. Bu olumsuz ve hatta tehlikeli bir durumdur. Bir Alevi kurumu asıl çalışmalarını Alevilik bağlamında yapmalıdır. Başta

düzenli ve sistematik cem törenleri olmak üzere inanç ile ilgili toplumun bütün temel taleplerine çözüm getirmeli ve inancın toplum hayatında daha görünür olması, inanç değerlerinin toplumun günlük hayatında yer edinmesi için düzenli çalışmalar yapılmalıdır.

Bazı kurumlarımızda bu tür çalışmalar olmakla beraber ne yazık ki çok yetersiz kalınıyor. Yapılan çalışmalar çağın ruhuna hitap noktasında eksik ve sistemli olmaktan çok çok uzak amatör denilecek çalışmalardır. Daha çok günü kurtarmalık ve bazı durumlarda sırf faaliyet olsun diye yapılan çalışmalardır.

Asıl amaçtan yoksun çalışmalarla inanç değerlerimizi toplumun günlük hayatına aksettirmemiz imkansız. Kaldı ki inanç anlamında egemen inancın mensupları ve kurumları iktidar olmanın verdiği güvenle toplumumuzu asimile etmek için her tür yol ve yöntemi günden güne yoğunlaştırarak sistemli ve düzenli bir şekilde yapıyorlar.

Daha açık ve basit bir tanımla; Sünniler, iktidarda olmanın avantajıyla, egemen olmanın kibiri ve gururuyla “yegane tek doğru inanç” olduğunu her tür yol ve yöntemle Alevilere dayatıyor. Bu çalışmalar sonucu ne yazık ki bazı Aleviler yıllar süren uğraşlar sonucu asimilasyona tabii olup Sünnileşiyorlar. Buna karşın Alevi kurumları daha donanımlı ve her konuda daha yeterli bir çalışma yapacakları yerde, folklor kursu, çeşitli eğlenceler, halay geceleri ve daha başka faaliyetlerle zamanlarını bir noktada heba ediyorlar.

Bu tür etkinliklere karşı olduğumuz sonucu çıkmasın.

Hayır.

Söylemek istediklerimiz başka.

Türkü ve halay gecesini her kurum ve kişi yapabilir. Folklor kursunu, diksi-nakış kursunu yine her dernek yapabilir. Ancak cem törenini yalnızca Alevi kurumu yapar. Muharrem Orucunda 12 gün boyunca etkinliği, bu orucun anlamını, nedenini, önemini yalnızca Alevi kurumu yapar. Muharrem Orucundan sonra aşureyi yine Alevi kurumu yapar. Kurbanların kesilmesi ve lokmaların canlarla buluşmasını Alevi kurumu yapar. Hakka yürüyen cana ve yakınlarına hizmeti Alevi kurumu yapar. Musahiplik ve daha başka nice inanç ile ilgili çalışmaları halay gecesi yapan kişi ve kurumlar değil, yalnızca Alevi kurumları yapar.

Demek ki Alevi kurumlarının asıl işlevi Alevilik yoluna hizmet olmalıdır.

Halay gecesi düzenlemeyi başkaları yapsın. Hem halay gecesinin olup olmaması Alevi inancına bir yarar getirmez. Ama Alevi kurumu eğer inanç ile ilgili çalışmalar yapmıyorsa, inanç değerlerini toplumun hayatında var olması için çabalamıyorsa, bu Aleviliğe ve Alevilere zarar verir.

Hiç bir Alevi kurumunun buna hakkı yoktur.

Söylemek istediklerimizin daha iyi anlaşılıp uygunlanması için somutlaştırdığımızda; Alevi kurumlarının asıl olarak Alevilik yoluna hizmet etmeleri gerektiğini söylüyoruz. Alevi kurumlarının varlık nedeni Alevilik inancının var olması ve Alevi toplumunun inançsal ihtiyaçlarının giderilmesidir.

Alevi kurumları bunun için vardır.

Basit etkinlik ve uğraşlar için Alevi kurumları oluşmadı.

Eğer kurumlarımız bu noktada yani Aleviliğin var olması ve sistemli bir şekilde topluma ulaşması için çalışma yürütürlerse, örneğin cem ibadetinin düzenli ve sistemli bir şekilde düzenlenmesi için çaba gösterirlerse, inanıyoruz ki asimilasyoncu güçler ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar boşa kürek çekmiş olacaklardır. Aksi durumda ise toplumumuz daha hızlı bir şekilde asimile edilecektir ve bu asimile çalışmalarına kurumlarımızda farkında olmayarak, gereken önlemi almayarak katkı sunmuş olacaklardır.

Öyleyse yapılması gereken en önemli ve değerli çalışma Alevilik inancını yaşama ve yaşatma çabasıdır.

Balkanlarda Alevilik ve Kurumların Görevleri

Hırvatistan, Sırbistan, Karadağ, Kosova, Slovenya, Arnavutluk, Makedonya, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Romanya, Yunanistan ve Trakya'yı içine alan bölgenin adı Balkanlardır.

Balkanlarda Alevilik inancı yüzyıllar boyunca varlığını sürdürmüştür. Günümüzde ise eskiye kıyaslanmayacak şekilde Alevi varlığı hayatın her alanında ve her anlamda; nüfus, ekonomik, kültürel ve siyasi olarak eskinin görkeminden uzak bir şekilde varlık yokluk mücadelesi vermektedir.

Yüreği ve düşüncesi Alevilik yoluna hizmetten yana olan kişi ve kurumların Balkanlardaki Alevi varlığına, gerek geçmişin soylu mirasını sahiplenme ve gerekse de varlık yokluk mücadelesi veren Balkanlardaki Alevilere destek olmak noktasında ilgisiz kalması düşünülemez.

Yüzyıllar boyu Balkanlarda varlık gösteren Alevilik, o coğrafyalarda daha çok Bektaşiliğin Babağan kolu erkanınca yolu sürmüştür. Bu coğrafyalardaki Alevi algısı Bektaşilik şeklindedir.

90'lı yılların başında, Sovyetler Birliğinin dağılması, Arnavutlukta rejimin çökmesi ve Yugoslavya'nın kanlı savaşlar sonucu çözülmesiyle bu coğrafyalarda din ve inançlar tekrardan hayatın merkezine yerleşti. Aslında bu coğrafyalarda din ve inanç hiç bir zaman tam anlamıyla kişi ve toplum hayatında yok olmamıştı. İktidarların bir çok yol ve yöntemle

toplum ve birey hayatında etkisini en aza indirmek için caba harcadıkları inançların yok olmak bir yana, daha bir içselleştiği iktidarlar yıkılınca ortaya çıktı.

90'lı yıllardan sonra yaşanan rejim değişiklikleri, savaşlar ve beraberinde yeni devlet oluşumları inanç topluluklarını da yeniden gündeme getirdi. Bu gündeme gelişin sebebi yerel güçler olduğu kadar global aktörlerinde oyuna, iktidar oyununa dahil olma istekleridir.

İnanç değerlerinin öneminin ortaya çıkması ve buna bağlı olarak aidiyet duygusunun yeniden canlanması, yani kişilerin kendilerini inançları ile tanımlamaları, dünyanın liderliğine oynayan güçlerin hesapları ve daha başka nedenlerle Balkan coğrafyasında din ve dinlerin yorumları olan mezheplerin, tarikatların tekrardan eskinin çok çok ilerisinde ve yaşamın her sahasında varlıklarını hissettirmelerine paralel olarak ne yazık ki Aleviler yine önemli bir aşamayı ıskaladılar. Aleviler, inançların önem kazandığı Balkanlardaki 90'lı yılların sonrasını diğer inanç toplulukları gibi yerinde ve doğru bir şekilde değerlendirmediler. Bunun elbette Alevilerin dışında olan nedenleri de var. Ancak bu gelişmeleri iyi değerlendirmemenin ve kendi lehlerine çevirmemenin temel sorumluluğu yine Alevilerdedir.

90'lı yılların o büyük alt üst oluşları sırasında ve sonrasında çeşitli devletlerin -başta Suudi Arabistan ve Türkiye olmak üzere- desteklediği Sünni, Selefi anlayışlar Balkanlarda yoğun

ve sistemli çalışmalar sonucu önemli mevziler elde ettiler. Rejimlerin yıkılmasının ardından yeniden şekillenen sınırlarda bu devletlerin destekledikleri gruplar yeni oluşturulan iktidarlarda önemli paylar aldılar. İktidardan pay alamadıkları durumlarda ise kendi inançlarının kabulünü büyük oranda sağladılar. Kendi inançlarını dayattıkları ve bir noktadan sonra kabul ettirdikleri gruplar arasında azımsanmayacak şekilde Alevilerde vardı. Şu an itibarıyla Sünnilik ve Sünniliğin en bağnaz yorumlarından olan Suudi Arabistan tarafından başta maddiyat olmak üzere her yönüyle desteklenen Selefilik, Balkan coğrafyasında Müslüman nüfus arasında önemli etkinlik kazanmış durumdadır. Başta Harabati Baba Tekkesi olmak üzere bir çok Bektaşî dergahına ve Tekkesine de bu anlayışın temsilcileri el koymuş durumdadırlar.

90'lı yıllardan sonra Balkanlar yeniden şekillenirken sözüm ona Aleviliğe hizmet ettiklerini söyleyen Alevi kurumlarının yöneticileri neler yaptılar? Hiç. Koskocaman bir hiç. Bırakalım gelişen sürece Aleviler anlamında destek olmayı, yeniden şekillenen Balkan coğrafyasında Alevilerin de söz sahibi olmasına çaba vermeyi, en basitinden bir ilgiyi, manevi bir desteği bile çok gördüler. Ne yazık ki vizyonları, misyonları cümle Alevileri, Ehlibeyt bendelerini bir görmeye yeterli değil.

Evet, bir çok nedenden ötürü Balkan coğrafyasında Alevi kimliği gelişip güçlenmek yerine varlık yokluk mücadelesi veriyor. Bu duruma Alevi kurumları seyirci bile olmayacak

kadar ilgisiz davranıyorlar. Sembolik ve göstermelik bir iki küçük çabanın dışında Balkanlardaki Alevi varlığına katkı sunacak bir bilinç ve istek yok.

Yığınla eksiklik ve yoksunluklara karşın yinede mevcut Alevi kurumları güçleri oranında Balkanlara ilgi gösterip destek sunabilirler. Sorun burada Alevi kurumlarının maddi eksiklikleri değildir. Sorun kurumlarımızın vizyon eksikliğidir. Bakış açılarındaki darlıktır. Böyle olunca da çoğu kez en basit bir ilgi bile esirgenebiliyor.

Avrupa da ve Türkiye de örgütlü olan kurumların en temel çalışma alanlarından birisinin Balkanlar olması gerekiyor. Başta dergahlara ve daha başka inanç ile ilgili yerlere geziler düzenlenebilir. Yeniden bir bilincin oluşması için Balkanlarda konuşulan çeşitli dillerde kitaplar ve broşürler çıkarılabilir. Başta Hz. Ali'nin olmak üzere Alevi ulularının temsili resimleri bir çok yere ulaştırılabilir. Var olan ilgili kişiler Türkiye ve Avrupa'ya daha çok davet edilip birikimler paylaşılabilir. Yine gençliğe özel bir ilgi ile onlara belli bir bilinç dersleri verilerek onların temel Alevilik bilgisine sahip olmaları sağlanabilir.

Evet, yapılması gereken çok çalışma var. Belli çalışmalar sonucu kısa vadede olmasa bile orta vadede Balkanlardaki Alevi varlığı en azından yok olmaktan kurtarılabilir. Uzun vadede ise yapılan çalışmaların niteliği ve boyutu geliştikçe, inanıyoruz ki Balkanlarda Alevilik yeniden görünür olacaktır.

Cem; Toplumsal Düzen, Bireysel Huzur

Son yüz yıldır kendinden mahrum kalan dimağların tekrar öze dönüşlerinin en esaslı yolu cemlerden, cem olmaktan geçer. Toplumsal düzenin ve bireysel iç huzurun yolu, yani kendisiyle, doğayla ve çevresi ile barışık bir kişilik olabilmenin yolu; yüz yılların ötesinden süzülüp gelen değerlerle buluşmaktan geçer.

Belki tam manasıyla günümüz cemleri o olması gereken nurani atmosferlerin hakim olduğu boyutları, asırlardır cemlerden uzak kalanlara yansıtmıyordur. Bir çok yönüyle –pratik manada-eksiklikler, yetmezlikler olabilir. Bütün bu eksiklikler, yetmezlikler, praktize edenlerin ham ervahlıkları, bilinç bulanıklığı cemleri gerçek amacından daha az işlevli hale getiriyor olabilir.

Bütün bu olumsuz diyebileceğimiz pratik durumlar cemlerin anlam ve öneminden bir eksilme meydana getirmiyor.

Her şeye çok çabuk bir şekilde ulaşıp tüketildiği bu zamanlarda, cemde aynı şekilde yaklaşanlar bir menzil almazlar.

Pratikte bazı yetmezlikler yaşanıyor.

Ancak bütün olumsuzluklara rağmen samimiyetle cem olmak isteyen, ikrarına sadık olanların kısa sürede cemin gerçek mana ve anlamını kavrayacaklarına, daha doğrusu cemi yaşayacaklarına şüphe yok. Ancak ihlaslı olmayan, şüpheci yaklaşan, cem meydanına bütün kötü duygu ve düşüncelerden

arınmamış olarak gelenler için cem meydanı bir dar meydanı olacaktır.

Cem girerken ilk samimiyet sınavı girişte baslar.

Cem meydanının kapısına niyaz edilir.

Eşiğe basılmadan meydana varılır.

Bunlardan önce ceme gelirken bütün art niyet ve ön yargılardan arınmış olarak, sadece bilinç yoluyla değil, aynı zamanda duygu yoluyla da, sezgisel olarak da cem yaşanılmaya çalışılır.

Cemden, semahtan, lokmadan, ferraştan, gülbanktan, gözcüden, ikrardan, 4 kapı 40 makamdan, deyiş ve duazdan, musahiplikten, çerağdan, dededen... ve daha nice sır içinde sırdan, yol içinden yoldan bihaber olan bilinç ve duyguların cemi basite almamaları gerekiyor.

Eğer çok ucuz ve basit şekilde bir yaklaşım gösterilirse, bir tiyatro seyrederek gibi yaklaşırsa; o vakit asırlardır insanları ve insanlığı cemden mahrum bırakmak isteyen yezitlerin amaçları gerçekleşmiş olur.

Cem; huzuru arayanların, düzeni mükemmel şekilde kurup kurumlaştırmak isteyenlerin, kendini bilmek isteyenlerin, arınıp aklanmak isteyenlerin, ölüp yeniden doğmak isteyenlerin, sırrı hakikate ermek isteyenlerin, var olmak için yok olmayı göze alanların, semah dönüp gökyüzüne ağanların... dır.

Cem, ikrar verip ikrarına sadık olanlarıdır.

Dara durmaktır cem, Mansur misali.

Aşkınlığın, yüceliğın yaşandığı, yaşatıldığı meydandır cem meydanı. Eğrinin düz olduğı, yalanın yersiz olduğı, Hakkın ve can`ın esas olduğı, bir olduğı meydandır cem meydanı.

Cem; mükemmelliğe, insanı, İnsani Kamil olmaya götüren yoldur.

İnsan-ı Kamil Olmanın Yolu Dört Kapı Kırk Makamdan Geçer

Dört Kapı ve bu kapılardaki Onar Makam kişiyi, insanlık bilincinin zirvesine ve onun ötesine taşıyan aşamalardır. Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanan, insanın ham ervahlıktan çıkıp insan-ı kamil olmasıdır. İnsan-ı kamil, olgun insandır. Yaşamı, evreni, dünyayı ve bütün bunlarla ilintili olarak ne varsa onların bilincine varmış, sırrı hakikate ulaşmış olan kişidir.

Dört Kapı Kırk Makamı teorik bilgiler veya felsefi bir takım açıklamalar olarak anlamak eksik bir algılama olur. Yine bunları ezberleyerek bazı sonuçlara ulaşmayı istemek yetersiz ve kaba bir yaklaşım olur.

Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanana ulaşmak, teoriden ziyade pratikte yoğunlaşarak, hizmet ederek, yolun gereklerini yerine getirerek kısacası ruhen, aklen, kalben, bedenlen, bütün duygu ve düşüncelerinde yaşayarak, bütün hücrelerinde an be an his ederek, kendini bir bütün halinde adayarak ancak mümkün olabilir.

Basit ve ucuz yaklaşımlar kişiyi değil yaşamın sırrına, hiç bir yere götürmez. Dolayısıyla günümüz insanı bir çok şeye olduğu gibi Dört Kapı Kırk Makam öğretisine de sıradan bir yaklaşım içerisinde. Hemen başta söyleyelim ki bu hedeflenen menzile götürmeyecek olan bir şekillenıştır.

Dört Kapı ve her kapının On Makamı ilk okunduğunda/duyulduğunda belki çok sıradan ve alışageldik, günlük hayatta -sık sık olmazsa da- kullanılan kavramlar olarak anlaşılır. Öyledir de. Ancak belli bir süreç ve zaman içerisinde bu kavramlar hayata uygulandığında, kişiliğe yedirilip özümsettirildiğinde ve bunun neticesinde duygulara, düşüncelere, davranışlara yavaş yavaş yansıdığına bunların pek de öyle alışageldik kavramlar olmadığı görülecektir.

Tekrar olmasına rağmen yinede belirtmeden geçmeyelim. Burada anlatılanlar ancak hayata, pratiğe uygulandığında veya en azından uygulanmaya çalışıldığında bir anlam ifade eder. Bunun dışında bazı teorik bilgiler olarak kalırlar.

Bu kısa girişten sonra Dört Kapı Kırk Makamı biraz daha açmaya ve detaylandırmaya çalışalım.

Şeriat Kapısı ve Makamları:

1. İman etmek
2. İlim öğrenmek
3. İbadet etmek
4. Haramdan uzaklaşmak
5. Ailesine faydalı olmak
6. Çevreye zarar vermemek
7. Peygamberin emirlerine uymak
8. Şefkatli olmak

9. Temiz olmak

10. Yaramaz işlerden sakınmak

Şeriat kavramı, Sünni anlayış açısından genel olarak dogmatik dinsel yasa ve kurallar olarak anlaşılıyor ve bu çerçevede uygulanıyor. Biçimsel olanın ön planda olduğu, din ve inancın özünden ziyade geleneklerin din ve inanç adına en kaba şekilde uygulanmasıdır şeriat. Bu anlamıyla Sünnilikteki şeriat ile Alevilik inancındaki şeriat algısı ve uygulanması kesinlikle bir birinden farklıdır. Kavram aynı ama kavrama verilen anlam ve kavramın uygulanması neredeyse bir birine zıt bir şekildedir.

Yukarıda da izah etmeye çalıştığımız gibi Dört Kapı Kırk Makamın ilk kapısı olan şeriat kapısının Sünnilik inancındaki şeriat anlayışıyla bir bağlantısı yoktur. Alevi inancındaki şeriat anlayışı, on makamda da belirtildiği gibi daha çok temel bilgilerin öğrenilmesi ve uygulanması olarak anlaşılabilir.

Şeriat kapısının makamlarının açıklamaları

1. İman etmek

Şeriat kapısının ilk makamı iman etmektir. İman etmek inanmaktır. Allah'a inanmaktır. Yüce, sınırsız, sonsuz varlığın bir parçası olduğuna inanmaktır. Başta Hz. Peygamber olmak üzere peygamberlere inanmaktır. Hz. Ali'ye, Ehlibeyt'e, 12 imamlara, Hacı Bektaş Veli'ye, Pir Sultan Abdal'a, cümle Kamil

İnsanlara inanmaktır. İnanmak, güvenmektir. Varlığını inandığıyla hemhal edip buluşturmak/buluşturmamak istemektir.

2. İlim öğrenmek

İkinci makam ilim öğrenmektir. 'Bilimden gidilmeyen yolun sonunun karanlık olduğu', bilimin -diğer alanlarla beraber- esasında kendini bilmek olduğu, kendini bilmenin ise yaşamı, evreni, insanı bilmek olduğu gerçeğidir.

3. İbadet etmek

İbadet etmek şariat kapısının üçüncü makamıdır. Sözlük anlamıyla ibadet; “Tanrı’ya karşı kulluk görevlerini yerine getirme” olarak tanımlanıyor. Fakat bizce ibadet kavramının muhtevası çok daha geniş ve derindir. Her şeyden önce Allah’ın bizlerin ibadetine ihtiyacı yok. Bizlerin ibadete ihtiyacı var. İbadet eden insan iç huzuru, munisliği, paylaşmayı yakalamış; yüzeyselliği, yapmacıklığı aşmış kişidir. İbadet, insanı kendisiyle, çevresiyle, doğayla barışık hâle getirir. İbadetin gerçek anlamı ve amacı budur. Fakat biliyoruz ki; bazı kimseler ibadeti yüzeysel olarak algılıyor ve kendi iktidar, makam, mevki, hırsı için bir araç olarak uyguluyor. Görünürde çok ibadet eden böylesi insanlar, bu özde değil sözde ibadetleri ile diğer insanlar üzerinde egemenlik kurmaktalar. Bizler tarih boyunca ve günümüzde bu tür anlayışları red ve mahkûm etmişiz. Böylesi kimseler en kutsal kavramları dahi kendi

egoları için kirletmekteler. Bizlerin ibadet anlayışıyla bu tür insanların ibadet anlayışları ve uygulamaları birbirine zıttır.

4. Haramdan uzaklaşmak

Dördüncü makam olan haramdan uzaklaşmak, her türlü sömürüyü red etmektir. Kendi emeği ile geçinmek, başka insanları sömürmeden yaşamaktır.

5. Ailesine faydalı olmak

Ailenin insana sağladığı huzur ortamı doğru manada gelişirse insan yaşama daha farklı bakar ve bu bakış insanın başarısını ve mutluluğunu etkiler. Yine aynı şekilde ailenin yarattığı sorunlar da insanın yaşama biçimini etkiler. Dolayısıyla beşinci makam olan ailesine faydalı olmak aile kurumuna gereken önem ve değerin verilmesidir.

6. Çevreye zarar vermemek

Çevreye zarar vermemek iki şekilde okunmalıdır. Altıncı makam olan çevreye zarar vermemek, hem doğaya zarar vermemek, onun bir parçası olduğunun bilincinde olarak doğayı korumak, hem de beraber yaşadığı insanlara zarar vermemek manasına geliyor.

7. Peygamberin emirlerine uymak

Ehlibeyt ve Hz. Muhammed bir bütündür. Yedinci makam olan peygamberin emirlerine uymak, aynı zamanda Hz.

peygamberinde dahil olduğu Ehlibleyte bağlı olmak ve onların yolunda gitmektir.

8. Şefkatli olmak

Bütün insanların kardeş oldukları bilinciyle hareket edip, bütün insanlara, dini dili, rengi cinsiyeti ne olursa olsun kardeşçe ve dostça yaklaşmaktır sekizinci makam olan Şefkatli olmak makamı.

9. Temiz olmak

Dokuzuncu makam olan temiz olmak makamı, bedensel temizlik ile beraber çevresel düzen ve temizlik ile beraber içsel arınma ve temizlenme makamıdır.

10. Yaramaz işlerden sakınmak

Toplum ve kişinin aleyhinde olan bütün olumsuz davranışlardan uzak durmayı ve buna karşı lehinde olan güzel davranışları öneriyor onuncu makam olan yaramaz işlerden sakınmak makamı.

Sonuç olarak Şeriat kapısı diğer kapıların ilki olması bakımından, insanı daha çok diğer kapılara hazırlama aşamasıdır. İnsanın Dört Kapı Kırk Makam ile ulaşacağı zirvelere hazırlama kapısıdır. Elbette her insan Dört Kapı Kırk Makamın amaçladığı o soylu hedeflere ulaşmaz. Şeriat kapısı bu manada insanın kendisine, çevresine, doğaya zarar vermemesi ve en asgari düzeyde de olsa belli bazı insani davranış ve

düünceleri almasının kapısıdır. Şeriat kapısının makamlarını her insan hiç bir gerekçenin arkasına saklanmadan yaşama uygulayabilir. Uygulamaya çalışabilir. Bu makamlarda belirtilenleri yerine getirmek toplum yaşamının sağlıklı olabilmesi için zorunluluktur.

Tarikat Kapısı ve Makamlar:

1. Tövbe etmek
2. Mürşidin öğütlerine uymak
3. Temiz giyinmek
4. İyilik yolunda savaşmak
5. Hizmet etmeyi sevmek
6. Haksızlıktan korkmak
7. Ümitsizliğe düşmemek
8. İbret almak
9. Nimet dağıtmak
10. Özünü fakir görmek

Şeriat kapısından içeri girip on makamı aşanlardan bazıları daha derin ve yorgunluklu olarak bir bütün halinde kendi varlıkları ve cümle varlıklar hakkında düşünmeye başlarlar. Düşünmek yeni arayışlara vesile olur. Var olan Şeriat kapısındaki makamlar onların düşünsel sorularına cevap veremez hale gelir. Daha bir üst aşamaya ulaşmanın yollarını ararlar. İşte bu arayış onları

Dört Kapı Kırk Makamın ikinci kapısı olan Tarikat kapısına götürür.

Tarikat kelimesi sözlüklerde şöyle tanımlanıyor: *“Aynı dinin içinde birtakım yorum ve uygulama farklılıklarına dayanan, bazı ilkelerde birbirinden ayrılan Tanrı'ya ulaşma ve onu tanıma yollarından her biri.”*

“Bir din içinde tasavvufa, gizemciliğe dayanan, inançta ve kimi ilkelerde birbirinden ayrılan, Tanrıya ulaşma, yollarından her biri.”

“Tasavvufa dayalı ve kimisi eski dinlerin kalıntılarını yaşatan, kimisi de şeriatın pek sert ve bencil yargılarını yumuşatmak gerekçesiyle oluşan türlü İslam öğretilerine verilen ad.”

Tarikat ve bu kavramın fiiliyattaki yansıması sözlüklerdeki anlamından daha derin ve önemlidir. Tarikat bir anlamıyla *“Tanrı'ya ulaşma ve onu tanıma yollarından biridir,”* diğer yandan kurumsallaşmadır. Belli bir düzen ve hiyerarşisi olan kurumsallaşmadır.

Hemen bu konuda da kısaca belirtelim ki, Sünni anlayışın tarikat algısı ve uygulanışı ile Alevi inancındaki tarikat anlayışı ve uygulanması, şeriat ve diğer bir çok kavram ve konuda olduğu gibi bir birinde farklı hatta zıt algı ve uygulamalar içeriyor. Dolayısıyla tekrar belirtelim ki sadece Sünnilikte değil, diğer inanç ve dinlerdeki tarikat yapısı Alevilik inancıyla –kavram benzerliği dışında- bir birine zıttır. Kimse bu kavram

benzerliğinden yola çıkarak burada anlatılmaya çalışanları değerlendirmesin. Dört Kapı Kırk Makam öğretisindeki kavramlar ve bu kavramların pratikleşmiş hali ile başka inanç ve grupların bu kavramlara yükledikleri anlam temelden bir birinden farklıdır. Eğer bu yeteri kadar anlaşılmazsa, Alevi inancındaki Dört Kapı Kırk Makam tam manasıyla anlaşılmaz.

Bu kısa uyarıdan sonra gelelim tarikat kapısındaki makamları biraz detaylandırmaya.

1. Tövbe etmek

Şeriat kapısının makamlarını aşan kişinin önünde yeni bir kapı ve bu kapının makamları vardır. Bu aşamaya gelmiş olan kişi artık bazı şeylerin ayırındadır. Bu bilinç ile tarikat kapısına yönelmiştir. Tarikat kapısının ilk makamı olan tövbe etmek, açılan bu kapının artık geriye, kötüye geri dönüş olmayacağını belirtiyor. Bununla beraber kişinin tövben etmiş olarak yeni bir yaşama başladığının güvencesini veriyor.

2. Mürşidin öğütlerine uymak

Yukarıda da belirttiğimiz gibi tarikat bir yoldur. Bununla beraber aynı zamanda belli bir düzeni, ilkeleri, hiyerarşik yapısı olan bir kurumdur/örgüttür. Kapının ikinci makamı olan mürşidin öğütlerine uymak bu gerçekliği bir kez daha açıkça belirtiyor. Yol alınmak isteniyorsa okul misali onun öğretmenlerine ve yoldaki işaretlere uymak şarttır.

3. Temiz giyinmek

Üçüncü makam olan temiz giyinmek makamı aynı zamanda saçını giderme makamı olarak da bilinir. Bunlarla kast edilen kadın erkek eşitliğinin benimsenmesi ve cümle kirli düşünce ve eylemlerden uzak durulmasıdır.

4. İyilik yolunda savaşmak

Dördüncü makam olan iyilik yolunda savaşmaktan kasıt nefis (kişiliğinde taşıdığı kıskançlık, kin, garez, cimrilik ve benzer olumsuzluklar) mücadelesidir. Bunun dışında bir düşman yoktur ve eğer kişi iyilik yolunda savaşıyorsa, ilk iyiliği kendi nefisini yenerek yine kendisine vermiş/yapmış oluyor. Geçici dünya mali, mevkisi için yapılan bir savaş değildir. Buradaki savaş kişinin kendi nefsi ile yaptığı savaştır.

5. Hizmet etmeyi sevmek

Kendi toplumunun şahsında, hiç bir karşılık, çıkar ve beklenti içinde olmadan cümle insanlığa hizmet etmektir beşinci makam. Hizmet Hakk içindir. Halka/topluma yapılan hizmetin Hakka yapılmış olduğunun bilinciyle, tam bir adanmışlık ve fedakarlıkla, zerre kadar karşılık beklemeyi bile aklının en ücra köşesine taşımadan hizmet etmektir.

6. Haksızlıktan korkmak

Dört Kapı Kırk Makamla amaçlanan kişinin öz benliğine, geldiği kaynağa geri dönmesidir. Hakikatin sırrına vakıf olmasıdır. Bu soylu amaçlar için hareket edenler şüphesiz en küçük bir haksızlık karşısında bile tüyleri diken diken olmuş

durumda olurlar. Bir küçük haksızlık bile onları gitmek istediği yoldan alıkoyacak bir nedendir. Bu sebepten altıncı makam bu konuya dairdir. Bu bilinçle davranan kimse, haksızlık yapmayı hayatından geri gelmeyecek şekilde çıkarmakla yükümlüdür.

7. Ümitsizliğe düşmemek

Umut, yaşamın her anında her alanında hatta son nefese kadar olmalıdır. Yedinci makam daima umutlu olmayı ve her zaman umudun korunmasını içeriyor. Şartlar ne kadar kötü ve kişinin aleyhinde olursa olsun asla umut etmekten vazgeçmemek gerekiyor.

8. İbret almak

Her zaman ve her yerde O yüce yaratıcının varlığını görerek bu varlıktan gereken dersleri almaktır. Sekizinci makam olan ibret almak makamı, her nefes alış verişin dahi sınırsız derslerle dolu olduğu gerçeğini içeriyor.

9. Nimet dağıtmak

Nimet dağıtmak, muhabbet ehli olarak gereken bilgi ve donanımına sahip bir kimse olmaktır. Bunun sonucunda sorunlara çözüm sunan, sorulara cevap verebilen ve sunduğu çözümlerle nice müşkülleri hal eden, verdiği cevaplarla nice bilgiye susamış olan dimağların susuzluğunu gidermiş olandır. Dokuzuncu makam bu anlamlara geliyor.

10. Özünü fakir görmek

Yüce yaratıcının aşkıyla var olmak, Onun aşkına ve şevkine ererek benliğini yok etmektir. Benliğini yok eden, Onun aşkına ermiş olan kişi özünü fakir görmek durumundadır. O vardır. Onun olduğu yerde ben'in bir anlam ve önemi olmaz. Onuncu makam benliğini O yüce varlıkla aşkla-şevkle hemhal etmeyi içeriyor.

Sonuç olarak, Tarikat kapısı ve bu kapının makamları insanın kendi öz iradesiyle hiç bir dış zorlama olmadan her türlü kötülüğü benliğinden kovabilmesi, elinden gelebilecek tüm iyilikleri hiç kimseden esirgmeden yerine getirmesi ve bu noktada varlığını aşkla O yüce varlıkla buluşturarak yeniden doğmasıdır. İnsan-ı kamil olarak, ham ervahlıktan kurtulmuş olarak doğmasıdır.

Marifet Kapısı ve Makamlar:

1. Edepli olmak
2. Bencillik, kin ve garezden uzak olmak
3. Perhizkârlık
4. Sabır ve kanaat
5. Utanmak
6. Cömertlik
7. İlim
8. Hoşgörü
9. Özünü bilmek
10. Ariflik (kendini bilmek)

Tarikat kapısını açıp on makamı teker teker aşarak kişi artık yeni bir aşamadır. O artık adım adım insan-ı kamil olma yolunda geri dönülmez bir noktadadır. Elbette daha yolun sonuna gelinmiş, hedefe varılmış değildir. Ancak yolun sonuna daha çok olmasına rağmen, kişi şeriat ve tarikat kapılarında edindiği bilgi ve tecrübelerle, benimseyip içselleştirerek aştığı makamlarla yolun geri kalan kısmını gidebilecek donanıma sahiptir.

Bu donanımla tarikat kapısından çıkan kişinin çalacağı kapı marifet kapısıdır. Marifet kapısı, şeriat ve tarikat kapılarından başarıyla geçmiş olanların çalabildiği kapıdır. Şeriat ve tarikatta öğrendiklerini marifet yoluyla ortaya koyabilecek olanların girebildiği kapıdır. Bu anlamıyla marifet zaten *ustalık, hüner, uzmanlık* anlamına geliyor. Demek ki marifet kapısı marifetlerin yaşama aktarıldığı, halkın hizmetine sunulduğu bir kapıdır.

Marifet kapısındaki makamların detayları

1. Edepli olmak

Marifet kapısının ilk makamı olan edepli olmak, ahlaklı olmaktır.

Edepli/ahlaklı olmak, hak yememektir. Hak yememek, haksızlığa karşı olmaktır.

Edepli olmak, yardım istenildiğinde yardım etmektir.

Edepli olmak, düşmanlığı mahkum etmek, dostluğu/kardeşliği oluşturmaktır.

Edepli olmak, kendisine yapıldığında hoş görmeyeceğini başkasına yapmamaktır.

Edepli olmak, dedikodudan, gıybetten, yalandan, ihanetten uzak durmaktır.

Edepli olmak, nefsini silmek yerine, bilmektir. Nefsini bilmek, bataklığa sapmadan yolunu sürmektir.

Edepli olmak, beline olduğu kadar diline, eline, işine, aşına, eşine sahip olmak, sadık kalmaktır.

2. Bencilik, kin ve garezden uzak olmak

Her türlü benlik duygusundan, bu duygunun getirmiş olduğu olumsuzluklardan uzak durmaktır ikinci makam. Gelmiş olduğu boyutun gerisine düşmemek için, bu boyuttan düşürücü olan benlikten, kinden, kibirden, garezden uzak durmaktır.

3. Perhizkârlık

Üçüncü makam olan perhizkarlık makamı, yolun geri kalan kısmının sağlam yürünebilmesi için her türlü aşırıktan kaçınmaktır.

4. Sabır ve kanaat

Yürünen yolda asla pes etmeden, gerekçelerin arkasına saklanmadan, hiç kimseyi suçlamadan, yüce yaratıcıya inanıp

güvenerek yoluna aşkla, umutla, kararlılıkla devam etmektir. Dördüncü makam bunları işaret ediyor.

5. Utanmak

Uygun olmayacak her türlü davranış ve hareketlerden sakınmak, sürdürülen yolun asaletine uygun davranmamanın sıkıntısını duymaktır. Beşinci makam olan utanmak, yapılacak yanlış hareketlerden utanmamak için, önceden, davranış sergilenmeden önce, utancın ortaya çıkmamasına vurgu yapıyor

6. Cömertlik

Basta maneviyat olmak üzere maddi-manevi bilgisini, tecrübelerini, becerilerini ehli olan, layık olan kimselerden esirgememektir.

7. İlim

Şeriat kapısının ikinci makamı da ilim ile ilgilidir. Marifet kapısının yedinci makamı da aynı manadadır. Ancak buradaki ilim, şeriat kapısının ilim makamından daha yoğunluklu bir anlam ve vurgu içeriyor. Zahiri ilim ile beraber Batini ilime de vurgu içeriyor.

8. Hoşgörü

Tam bir adanmışlık, bağlılık, sadakat ile yola, yolun kurallarına bağlı olmayı içeriyor sekizinci makam. Bu noktada cümle varlığa hoşgörüyle, sevgiyle yaklaşmayı vurguluyor.

9. Özünü bilmek

Dokuzuncu makam olan özünü bilmek, insani bilmek ve insanın şahsında cümle kainatı bilmeyi içeriyor.

10. Ariflik (kendini bilmek)

Marifet kapısının onuncu makamı olan ariflik makamı, kişinin artık belli bir olgunluk evresinde olduğunun ayırdın da olmasına işaret ediyor. Bu makama kadar olan süreçleri eksiksiz olarak yerine getirenler artık sezgi ve gönül yoluyla bazı sırlara vakıf olan kimselerdir.

Sonuç olarak, marifet kapısı, kapının son makamı olan ariflik makamına ulaşanlarla özdeşleştirilen bir makamdır. Ariflerin makamıdır. Bunun ötesi hakikattir. Buyruk'a göre, “hakikat; incidir, sözün anlamına, kendi özüne ermektir. Gerçeği görmektir. Fazilettir, candır, kilittir, ışıktır. Kısacası cümle varlıkların (yoklukların) ayan beyan olmasıdır.” Marifet kapısından içeri girip makamları anlayarak uygulayanlar için geriye bir tek kapı kalıyor; hakikat kapısı.

Hakikat Kapısı ve Makamları:

1. Alçak gönüllü/Turab olmak
2. Kimsenin ayıbını görmemek
3. Yapabileceği hiç bir iyiliği esirgememek
4. Allah'ın her yarattığını sevmek
5. Tüm insanları bir görmek

6. Birliğe yönelmek ve yöneltmek
7. Manayı bilmek/sırrı öğrenmek
8. Öze ermek/seyrü suluğunu tamamlamak
9. Hakkin sırrını öğrenmek/öğretmek
10. Allah'ın varlığına ulaşmak

Hakikat kapısı, cümle perdelerin kaldırıldığı, bütün sonuçların sebeplerine ulaşıldığı, hiçliğe/yokluğa ulaşılarak her dem var olmanın meydana geldiği kapıdır.

Bu kapıya ulaşmış olanlar, geldikleri öz'le, ana kaynakla buluşmuş, bir olmuşlardır.

Hakikate ulaşmış olanlar için yanlış yapmak yoktur. Onlar artık yalnızca doğruları dile getirir, yalnızca doğrularla hareket ederler. Onlar, Hallac-ı Mansur gibi Hakla Hak olmuşlardır. Hakla hak olmuş olanlar için gizli-açık yoktur. Onlar cümle varlıkların bilincinde, cümle sırlara hakim olanlardır.

Hakikat kapısındaki makamların detayları

1. Alçak gönüllü/turab olmak

Hakikat kapısının ilk makamı olan alçak gönüllü, turab olmak, toprak misali cömert olmaktır, bereketli olmaktır, kimseye kızmadan, iyi-kötü demeden herkese bağrını açmaktır. Turab kelimesi Hz. Alinin isimlerinden birisidir ve toprak zerresi anlamına geliyor.

2. Kimsenin ayıbını görmemek

İnsanın üretici ve güzel yanlarını ön plana çıkarmak, başkalarının ayıplarını aramak yerine kendi eksikliklerini gidermek ve başka insanların ayıplarını yaymak yerine, onları en uygun şekilde ve onları incitmeyecek şekilde düzeltmek. İkinci makam bunları içeriyor.

3. Yapabileceği hiç bir iyiliği esirgememek

Üçüncü makam, insanın elinden geldiğince, bilgisi ve gücü yettiğince yardım isteyenin yardımına koşmayı, desteğe ihtiyacı olana destek olmayı içeriyor.

4. Allah'ın her yarattığını sevmek

Dördüncü makam tevhid anlayışında olmayı, Allah'ın yaratmış olduğu cümle varlıkları, yaratandan ötürü yaratılan her şeyi sevmeyi içeriyor.

5. Tüm insanları bir görmek

Beşinci makamda belirtilen; dini, dili, rengi, cinsiyeti ne olursa olsun, bütün insanlara aynı nazarla bakmak, kimseyi sırf bu özelliklerinden dolayı dışlamamak ve yine sırf bu özelliklerinden dolayı ayrıcalıklı olarak görmemektir.

6. Birliğe yönelmek ve yöneltmek

Altıncı makam Vahdet-i Vücut/Vahdet-i Mevcut anlayışına vurgu yapıyor. Allah'a yakın olmak, Allah'a ulaşmak, bir olmak.

7. Manayı bilmek/sırrı öğrenmek

Yedinci makam anlamı bilmek, sırrı öğrenmek; öğrenmiş olduğu bütün bilgileri özümseyerek tefekkür etmek; sezgi yoluyla duyularla ulaşılmayacak bilgilere ulaşmak; bunun sonucunda sezgi yoluyla herkesin bilmediği gizli bilgi ve sırlara vakıf olmak.

8. Öze ermek/seyru sülüğünü tamamlamak

Sekizinci makam olan öze ermek, seyru sülüğünü tamamlamak dört aşamada gerçekleşiyor.

1. Seyr-i İllallâh (Tanrı'ya yolculuk):Tüm beşeri isteklerden arınarak, Allah'ın iradesine teslim olma.

2. Seyr-i Fillâh (Tanrı'da yolculuk):Tanrısal nitelikleri kazanma, Tanrı'nın iradesine göre hareket etme.

3. Seyr-i Maallâh (Tanrı ile birlikte yolculuk): Bu yolculuk, kesretten vahdete, yani halktan Hakk'a yapılan bir yolculuktur. Buna vahdet-i vücut denir ve bu makam, her şeyin Tanrısal olmasıdır.

4. Seyr-i Anillâh (Tanrı'dan yolculuk): Bu yolculuk ise, vahdetten kesrete, yani Hakk'tan halka yapılan bir yolculuktur. Burada manevi yolcu, Tanrı'dan tekrar halka dönerek, bireylere, yani topluma hizmet edecektir. Daha doğrusu, ruhlar âleminde, beşeriyet âlemine dönerek, halkı irşat edecektir.

9. Hakkın sırrını öğrenmek/öğretmek

Dokuzuncu makam sırrı öğrenmek ve öğretmektir. Bu aşamada artık Hakkın tek olduğunun ve sırlarının bilincine varılmıştır. Bu bilinç topluma taşırılmalı ve toplumun kemaleti sağlanmalıdır.

10. Allah'ın varlığına ulaşmak/münacat ve müşahede

Bir kimse, müşahede yoluyla, önce İlm'el Yakın, Ayn'el Yakın ve Hakk'el Yakın mertebelerine vakıf olur. Bunların gerçekleşmesi için:

1. “Akıl” kesin kanıt kullanarak, yani ilim yoluyla; Tanrı hakkında kesin bilgi sahibi olur ve buna “İlm'el yakın” denir.
2. Açıklama ve bilim yoluyla bilme. Allah sırlarının, Hakk yolcusu tarafından müşahede edilmesi, yani, ilham yoluyla görünmesi, “Ayn'el Yakın”dır.
3. Allah'ın ilmiyle ilimlenip, vasıflarıyla vasıflanıp, O'nun iradesiyle Allah'ı aracısız görmek, “Hakk'el Yakın”dır.

Bu sonuncusunun, yani Hakk'el yakın mertebesinin gerçekleşmesi için de en etkili araç, aşk ve cezbedir. Cezbe denen şey ise, insanın şuur ve benliğini yok edip, bir an için Allah'la buluşmasını sağlar, insanı bir an için vuslata kavuşturur, bir an için zerreden bütüne doğru bir akış olur ki, insan bir damla iken deryaya karışır ve bu aşk deryasında yok olur. Bunun kaynağı ise, şekil ibadetlerinden ziyade, sevgi, aşk ve muhabbetir. Bu mertebeye gelen insan, Hakk'el Yakın mertebesine erişerek, kendi özünü bilmiş olur.

Sonuç olarak, bütün burada açıklamaya çalıştıklarımızın Dört Kapı Kırk Makamı tam manasıyla, bir bütün olarak yansıttığını söylemek mümkün değil. Aslında her makam başlı başına bir ders konusu olacak kadar derin ve önemlidir. Değil bir bütün olarak, tek bir makamın bile uzun zaman boyunca anlatılması ve öğrenilmesi gereken bir muhtevası vardır. Bunlara rağmen, özet olarak, temel bilgiler manasında Dört Kapı Kırk Makamı yansıtmaya çalıştık. Bu yolda gidenlere ve gidecek olanlara, şeriat gemisi ile tarikat denizine açılıp, marifet dalgıcısıyla hakikat incisini bulanlara/bulacak olanlara aşk ile!

Kaynak:

Esat Korkmaz, Dört Kapı Kırk Makam

Haydar Kaya, Alevi-Bektaşî Erkanı

Derviş Tur, Erkanname

Hakkı Saygı, Allah, İnsan ve Sırları

Buyruk

Makalat